

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,
Ondokuz Mayıs University Journal of Faculty of Education

e-ISSN: 2548-0278 OMU EFD, December 2021, 40(2): 809-848

Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yapılan Yıl Sonu Gösterilerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri

Preservice Teachers' Views on Year-End Shows in
Preschools

Yüksek Lisans Öğr. Ayça BOZBAŞ ÇÜMLEK¹, Hatice ÖZASLAN²

¹ Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Eğitim Fakültesi)

• aycabozbas@gmail.com • ORCID > 0000-0002-4458-7400

² Ondokuz Mayıs Üniversitesi

• haticedizmanozaslan@yahoo.com • ORCID > 0000-0003-4902-951X

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 10 Ağustos / August 2021

Kabul Tarihi / Accepted: 22 Aralık / December 2021

Yıl / Year: 2021 | **Cilt – Volume:** 40 | **Sayı – Issue:** 2 | **Sayfa / Pages:** 809-848

Atıf/Cite as: Bozbaş Çümlek, A. ve Özaslan, H., "Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Yapılan Yıl Sonu Gösterilerine İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri". Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi- Ondokuz Mayıs University Journal of Faculty of Education 40 (2), Aralık 2021 809-848. <https://doi.org/10.7822/omuefd.980965>

Copyright © Published by Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi – Ondokuz Mayıs University, Faculty of Education, Samsun, Turkey. All rights reserved.

<https://doi.org/10.7822/omuefd.980965>

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA YAPILAN YIL SONU GÖSTERİLERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ

ÖZ:

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan yıl sonu gösterilerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden temel nitel araştırma desenine örnek teşkil eden araştırmanın çalışma grubu için amaçlı örneklem yöntemlerinden olan ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda 20 okul öncesi öğretmen adayı ile görüşülmüştür. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiş ve içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Araştırma bulguları okul öncesi eğitimde yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin nedenleri, yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin gerekliliği, yapılan yıl sonu gösterilerinin çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri, yıl sonu gösterilerinin içeriğinin nasıl olması gerektiği ve yıl sonu gösterileri yerine neler yapılabileceği temaları altında toplanmıştır. Araştırma sonuçları öğretmen adaylarının yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin nedenlerini kültür, aile, çocuk, öğretmen ve okul açısından değerlendirdikleri fakat çoğunlukla aileleri tatmin etmek ve alışkanlık haline gelmesi olarak ifade ettiklerini ortaya koymuştur. Öğretmen adaylarının çoğu yıl sonu gösterisi düzenlenmesinin gerekli olmadığından, bu gösterilerin çocuklar üzerinde olumlu etkilerinin olmasının yanında birçok olumsuz etkilerinin olduğundan söz etmişlerdir. Yıl sonu gösterilerinin ebeveynlere bilgilendirmeler yapılarak ve aile katılımı da sağlanarak, çocukların istekleri doğrultusunda, çocukların eğlenebilecekleri ve stres yaşamayacakları içeriklere sahip olması ve oyunlaştırma yoluyla yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Yıl sonu gösterilerinin yerine festival ortamları oluşturulabileceğini, çocukların ailelerinin de katılımıyla bir piknik, yemek, kermes düzenlenebileceğini, yarışmalar ve grup etkinlikleri planlanabileceğini, geziler düzenlenip orada çekilen fotoğrafların sergilenebileceğini, portfolyo sunumları gibi çeşitli etkinlikler yapılabileceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, yıl sonu gösterisi, çocuk, öğretmen adayı.

GİRİŞ

Eğitim insanların yaşadıkları süreç boyunca devam eden ve ülkenin geleceğini belirleyen önemli bir etkendir (Şimşek, 2020). Eğitimle karşılaşan bireylerin davranışlarında bir değişim ortaya çıkması gerekmektedir (Senemoğlu, 2020). Bu değişimin yönü ise istenilen davranış ve nitelikte olmalı ve ülkenin geleceğinde önemli rolleri olan çocuklara aktarımı yapılarak toplumdaki uygarlık düzeyinin artmasına yönelik olmalıdır (Bayram, 2021; Demirel ve Kaya, 2020; Yılmaz, 2017). Eğitimin

ilk adımı okul öncesi eğitimidir (Biber, 2014). Okul öncesi eğitim, yaşam boyu sürececek olan eğitim sürecinin temelini oluşturması açısından önem taşımaktadır (Katrancı, 2020). “Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden ilkokula başladığı güne kadar geçen yılları içine alan ve çocukların ileriki yaşamlarında önemli bir role sahip olan; bedensel, motor, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin desteklenerek büyük oranda tamamlandığı, kişiliğin şekillendiği, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim sürecidir” (Aral, Kandır ve Yaşar, 2002, s.14). Yani okul öncesi eğitim 0-72 aylık çocukların gelişim alanlarının (bilişsel, fiziksel, dil, duygusal-sosyal, psiko-motor, kişisel) desteklenerek geliştirilmesine yönelik, çocukların farklılıklarını göz önüne alarak kendi potansiyellerini ortaya çıkarmayı, buldukları toplumu tanımalarını ve benimsemelerini amaçlayan bir eğitim dönemidir (Biber, 2014; Katrancı, 2020; Kurt Gökçeli, 2019; Kuru, 2020). Okul öncesi dönem gelişimlerine bakıldığı zaman bedensel gelişimin yanı sıra çocukların zihinsel ve aynı zamanda da sosyal alanlarda çok hızlı bir şekilde gelişim gösterdikleri belirlenmiştir. Bu dönemde çocuğun gelişimi için yapılan her çalışma onun geleceğine yön gösterecektir. Yani sonuç olarak okul öncesi eğitim, çocukların geleceğini şekillendiren en temel basamaktır (Kuru, 2020).

Okul öncesi eğitim döneminde çocuklar için uygun ortam hazırlanmalı ve gelişim alanlarını destekleyecek koşullar sağlanarak çocuğun geleceği için sağlam temeller oluşturulmalıdır (Güven ve Efe Azkeskin, 2020; Seven, 2020; Taşkın, 2020). Jonh Dewey eğitimin bir yaşam süreci olduğunu belirterek eğitime verdiği önemi göstermiştir. Çocukların hepsinin benzersiz olduğuna inanan Dewey, küçük çocuklar için gelişimsel olarak uygun olan durumun çocukların ilgisini çekecek öğrenme deneyimlerini kazanmalarıyla olacağını söylemektedir. Etkili eğitim için sosyal etkileşimlerin önemli olduğu ve okul ortamının bir sosyal kurum olarak görülmesi gerektiğini düşünmektedir (Gürol, 2014; Taşkın, 2020; Williams, 2017). Montessori ise oyunu çocuğun işi olarak görmektedir. Oyun çağındaki çocukların oyun oynayarak ne kadar ciddi bir iş yaptıklarından bahsetmiştir. Çocuğun yetişkinlerden farklı olarak kendine özgü özellikleri olduğunu belirtmiştir. Montessori'ye göre eğitim çocukların hayatlarını kolaylaştırmada yardımcı bir özellikte olmalıdır. Çocuklara gösterilen davranışların önemli olduğunu yani çocukların gelişmesine yardımcı olmak istediğimiz gibi aynı nezaketle davranılırsa çocukların öğrenmeyi o şekilde gerçekleştireceğini söylemiştir. Çocukların dünyamızı daha iyi bir yer haline getirmesine yardımcı olunması gerektiğini açıkça belirtmiştir (Godwin, 2020; Gürol, 2014; Taşkın, 2020). Okullarda uygulanan öğretim programının çocukların yeteneklerine, kişisel ilgi alanlarına ve fiziksel ve sosyal ihtiyaçlarına dayanması gerektiğini belirtmiştir (Williams, 2017).

Okul öncesi eğitim alan çocukların bireysel gelişimleri desteklenecektir. Aynı ortamda birden çok çocukla zaman geçiren bu çocukların sosyalleşmesine de katkı sağlanmış olacaktır. Okul öncesi eğitimde çocuklar üst sınıflar için hazırlık

yapacak olup uygun koşullarda eğitim olarak Türkçe eğitimi konusunda, doğru konuşabilme gibi özelliklere sahip olacaklardır. Tüm bu durumların çocukların birbirlerinden farklı özellikler taşıdıkları bilinerek ona göre düzenlenmesi gerekir. Eğitimin kalitesi için bu sürecin çocukların verim alacağı şekilde tasarlanması ve planlanması gerekmektedir. Maria Montessori için erken çocukluk son derece önemli bir dönemdir. Bu dönemde çocuk, etrafındaki dünyayı ve kendisini keşfetmeyi ve yeniden keşfetmeyi asla bırakmaz. Montessori için, doğadaki hareketler eğitim sürecinde önemli bir rol oynar, çünkü esas olarak çocuğun sadece onu kullanmak yerine gerçek yaşamda kullanmasına izin verir. Çocuklara deneyimlerle öğrenme fırsatı vermek için bu eğitim önemlidir (Gürol, 2014; Misheva, 2020; Oğuz ve Köksal Akyol, 2006; Taşkın, 2020). Piaget de Montessori gibi çocukların yetişkinlerden farklı düşündüklerini belirtmiştir. Piaget'e göre çocuklar ve yetişkinler eşit değildir. Bir çocuk içinde yaşadığı toplumda insanlarla aynı ortamı paylaşmış ilişki kurduğu zaman kişiliği daha sağlam hale gelir. Böylece akran etkileşimi ve yetişkin-çocuk etkileşimi, bir çocuğun kişiliğini şekillendirdiği yapı taşını sağlar (Devries, 1997; Gürol, 2014; Taşkın, 2020). Vygotsky öğrenme konusunda sosyallik kavramından bahsetmiştir. Akranlar ve yetişkinlerin yaptıkları veya çocuğa öğrettikleri şeyler çocuğun zihinsel gelişimini etkiler. Vygotsky iyi öğrenme durumunun gelişmeyi ilerleteceğini söylemektedir. Onun için, öğrenme ve gelişme hayatta çocuğun her anıyla ilişkilidir. Öğrenme bir gelişme değil, gelişimin düzgün organize edilmiş öğrenme sonuçlarıdır (Abtahi, 2018; Gürol, 2014; Taşkın, 2020). Çocuklar bu dönemde zihinsel anlamda verilen çoğu şeyi alabilecek potansiyele sahiptirler (Poyraz ve Dere Çiftçi, 2011). Bu nedenle okul öncesi eğitimde çocuklar için uygun eğitimin verilmesi çocuklar için büyük önem taşımaktadır. Okul öncesi eğitimde geleceğimizin teminatı olan çocuklara bu dönemden itibaren ahlaki eğitim de verilerek ülkenin geleceği koruma altına alınmış olmaktadır. Hatta okul öncesi eğitim hizmetlerine yapılan yatırım ülke geleceği için önemli bir yapı taşıdır (Gülaçtı ve Tümkaya, 2014; Güven ve Efe Azkeskin, 2020; Katrancı, 2020; Kuru, 2020; Poyraz ve Dere Çiftçi, 2011). Çocuğun öğrendiği her yeni durum çocuk için bir sonraki bilgi basamağının temellerini oluşturacağından dolayı, okul öncesi eğitim dönemi çocuk için ne kadar kaliteli geçerse çocuğun geleceği o kaliteye doğru yönelim gösterecektir (Alan, 2019; Gülaçtı ve Tümkaya, 2014; Güven ve Efe Azkeskin, Katrancı, 2020; Kuru, 2020).

Okul öncesi eğitim eski zamanlara dayanmaktadır. Cumhuriyet öncesinde okul öncesi eğitimle ilgili olarak ilk çalışmalar ülkemizde bulunan azınlıklar tarafından yapılmıştır. Osmanlı dönemi zamanlarında ise karşımıza Sıbyan Mektep'leri çıkmaktadır. Pestalozzi, Frobel ve Montessori gibi bilginlerin yaptıkları çalışmalar ülkemizdeki okul öncesi eğitime de yön vermiştir. Cumhuriyet öncesinde ülkemizde açılan anaokullarının eksikliği öğretmen alanında olmuştur. 1915 yılında Nizamname ile okul öncesi eğitimle ilgili çalışmalar ilk kez ele alınmıştır. Cumhuriyet döneminde ise bütçe kısıtlamasına gidildiğinden dolayı bazı anaokulları kapatıl-

mak zorunda kalmıştır. Ancak çocuk yuvaları ve kreşler açılmıştır. Düzenlenen Milli Eğitim Şura'larında okul öncesi eğitim kurumlarının açılmasıyla, programla, çocuklarla ilgili maddeler yer almıştır. 1962 yılında Anaokulları ve Sınıfları Yönetmeliği yayınlanmıştır, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümleri açılmıştır. 1977'de Okul Öncesi Eğitim Birimi kurulmuştur ve 1992'de Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Akcan, 2018; Altay, vd., 2011; Çelik ve Gündoğdu, 2010; Deretarla Gül, 2015; Emen ve Aslan, 2018; Oktay, 2013; Türk, 2011).

Okul öncesi eğitim programıyla birlikte çocuklar kendilerini tanımayı öğrenirler. Kendilerini tanıma durumu da beraberinde kendilerini kabul etmelerini getirir. Bu programla birlikte çocuklar birbirleriyle iletişim kuracaklar, oyunlar oynayacaklar yani sosyalleşeceklerdir. Çocuklar buldukları yerin özelliklerini öğrenerek kültürleri hakkında bilgi sahibi olacaklardır. Dil gelişimlerini destekleyecek olan bu programla birlikte çocukların hareket becerileri, düşünme becerileri gibi becerileri de gelişecektir. Ayrıca bu programda sadece çocuk ve öğretmen değil aileler de yer almaktadır. Aile katılımlarının planlaması okul öncesi süreci için önem taşımaktadır. Program çocukların bireysel farklılıklarına yönelik olarak onların keşfetmelerini ve kendi kendilerine bilgiye ulaşabilmelerini sağlayacak biçimde hazırlanmıştır. Bu programla birlikte çocuklar Türkçe, sanat, drama, müzik, hareket, oyun, fen, matematik, okuma yazmaya hazırlık ve alan gezileriyle ilgili kazanımlar elde etmiş olurlar (Çelik ve Daşcan, 2019; Köksal, vd., 2016; MEB, 2013; Senemoğlu, 1994).

Okul öncesi eğitim programlarında yıl sonu gösterileri ile ilgili bilgi yer almakla birlikte bu programların nasıl ve ne şekilde yapılacağı da belirsizlik göstermektedir. Okul öncesi eğitimde programdaki kazanımların kazandırılması hedeflenmektedir. Okul öncesinde yıl sonu gösterilerinin düzenlenip düzenlenmemesi genel olarak öğretmen ve okul idaresine bırakılmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuklar yıl sonu gösterileri, sahne etkinlikleri gibi performanslar sergilemektedirler. Bu etkinlikler sene sonunda ya da dönemlerin bitişinde düzenlenmektedir. Çocuklar bu programları sunabilmek için dönem içinde hazırlık çalışmaları yaparlar. Bu hazırlık çalışmalarını öğretmenler belirler ve planlarlar. Yapılan tüm hazırlıklardan sonra çocukların bu çalışmalarını sunmaları beklenir. Aileler bu gösterilerin yapılmasını istemekle birlikte çoğu öğretmen bu konuda aynı fikre sahip değildirler (İşbilen, 2006). Bekir ve Aydın, (2018) çalışmasında okul öncesi dönemde yapılan faaliyetlerin aileleri memnun etme amacıyla yapıldığını, ailelerin çocukların eğlenmeleri ve gelişim alanları önemsenmeksizin çocuklarını sahne ortamında izlemek istediklerini belirtmişlerdir. Bu şekilde oluşturulan gösterilerin çocukların gelişim düzeylerinde olumsuz etkiler bırakabileceği ifade edilmiştir. İşbilen, (2006) çalışmasında yıl sonu gösterileri için yapılan provaların çocuklarda ayrı bir stres oluşturduğu, yoğun bir şekilde prova yapılıyorsa bunun mutlaka azaltılması gerektiği belirtilmiştir. Bu çalışmaların çocuklarda bıkkınlık

oluşturduğu açıkça ortaya konulmuştur. Toran ve Toran, (2019) çalışmalarında yıl sonu gösterilerine hazırlık yapılırken etkinliğe katılmak istemeyen çocukların zorla etkinliğe katılması nedeniyle çocuklarda olumsuz durumlar oluştuğu belirtilmiştir. Çocukların bu süreçte yoğun stres ve kaygıya maruz kaldıkları ve bu durumun çocuğun yaşantısını olumsuz yönde etkilediği açıkça belirtilmiştir.

20 Kasım 1989'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen Türkiye'de resmi olarak 27 Ocak 1995 tarihinde 22184 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak uygulamaya giren Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin amacı çocukların büyüme, gelişme, korunma hakları ile özgürlüklerini gerçekleştirme imkânlarını sağlayarak, evrensel ölçü ve ilkeler çerçevesinde kötü muamele, istismar ve ihmale karşı korumaktır (Akyüz, 2015; Özaslan ve Gültekin Akduman, 2020). Devletler, çocukları tüm risklere karşı koruyabilmek için gerekli olan bütün tedbir ve önlemleri almalıdırlar. Çocukların görüşünün alınması ilkesi Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin uygulanması ve tüm maddelerin yorumlanmasında önemlidir. Bu ilkeye göre tüm çocuklar kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini özgür bir şekilde belirtebilmeli yani aktif katılım sağlayabilmelidirler. Çocukların görüşlerine yaş ve olgunluk düzeylerine dikkat edilerek gereken özen gösterilmelidir (Özaslan ve Gültekin Akduman, 2020). Çocuk hakları sözleşmesine göre yıl sonu gösterilerindeki süreç değerlendirildiğinde çocuğun aktif katılımının olmadığı ve çocuk üzerinde oluşabilecek etkiler düşünüldüğünde bu etkinliklerin çocuk haklarına uygun olmadığı söylenebilir.

Alan yazın incelendiğinde yıl sonu gösterileriyle ilgili yeterli çalışmanın olmadığı görülmektedir. İşbilen (2006) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin ve anne-babaların sene sonu gösterileriyle ilgili düşünceleri ve sene sonu gösterilerinin çocuğun kaygı düzeyine etkisi incelenmiştir. Bekir ve Aydın (2018)'in çalışmasında ebeveynlerin okul öncesi eğitimi yıl sonu eğlencesine ilişkin beklentileri belirlenmiştir. Toran ve Toran (2019) tarafından yapılan çalışmada ise okul öncesi eğitim kurumlarında yılsonu gösterilerine hazırlanan çocukların ve öğretmenlerin deneyimleri ve süreçte neler yaşadıkları incelenmiştir. Ancak alan yazın incelendiğinde geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının yıl sonu gösterileriyle ilgili görüşlerinin incelendiği herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu açıdan çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan yıl sonu gösterilerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu başlık altında araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin analizi, geçerlik, güvenilirlik ve etik süreçleri hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada katılımcıların algı ve tutumları ile birlikte süreçlerin daha iyi anlaşılmasını sağlayan (Glesne, 2012) temel nitel araştırma deseni kullanılmıştır. İnsanların sahip oldukları yaşamı nasıl yorumladıklarını ve dünyalarını ne şekilde inşa etmiş olduklarını inceleyen temel nitel araştırma yöntemi, özellikle eğitim alanında oldukça sık kullanılmaktadır. Temel nitel araştırmanın diğer araştırma yöntemlerinden farkı ise; odak noktasının katılımcıların söz konusu olay ve olguya yüklemiş oldukları anlamı açığa çıkarması ve yorumlamasıdır. Bu araştırma yönteminde veriler genel olarak; görüşme, gözlem ve doküman analizi aracılığıyla toplanır ve sorular araştırma öncesinde oluşturulan çerçeve ile birlikte hazırlanarak veri toplama sürecinde katılımcılara yöneltilir (Merriam ve Tisdell, 2015). Bu kapsamda bu çalışmada temel nitel araştırma deseninin kullanılmasının nedeni öğretmen adaylarının okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan yıl sonu gösterilerine ilişkin süreci nasıl değerlendirdiklerine ve yorumladıklarına dair görüşlerinin alınmasıdır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Karadeniz bölgesinin büyük şehirlerden birinin il merkezinde bulunan bir devlet üniversitesinin Okul Öncesi Öğretmenliği bölümü 4. sınıf öğrencilerinden 17'si kadın 3'ü erkek olmak üzere 20 kişi oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden olan ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmada bu örneklemin seçilme amacı dördüncü sınıf öğrencilerinin meslek hayatına atılmalarına az kalmış olması ve okullarında yıl sonu gösterileriyle ilgili çalışmalar yapabilecek olmaları nedeniyle bu konuyla ilgili olarak görüşlerine ihtiyaç duyulmasıdır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden görüşme kullanılarak yapılmıştır. Görüşme, en az iki birey arasında sözel olarak yürütülen iletişim sürecini içeren ve araştırma kapsamında cevaplandırılması beklenen sorular yoluyla veri toplama süreci olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk vd., 2008). Görüşme için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmanın görüşme formu hazırlanırken alan yazın taraması yapılmış, yapılan araştırmalar sonucunda sorular hazırlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular, iki alan uzmanı görüşüne sunulmuş ve uzmanların gerekli gördüğü düzeltmelerle son şeklini almıştır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında görüşme yöntemi kullanılmıştır. Pandemi sürecinden dolayı sağlık açısından sorun yaşanılmaması için görüşmeler telefonla yapılmıştır. Bu süreçte öğretmen adaylarının izinleri alınarak ses kaydı alınması yoluna gidilmiştir. Bunun yapılmasındaki amaç ise görüşme yapılırken veri eksikliği yaşanmamasıdır. Görüşmeler yapılırken öğretmen adayları katılımı kendi evlerinden sağladıkları için gergin bir ortamın oluşmasının önüne geçilmiştir. Yapılan görüşmeler ortalama 15-20 dakika sürmüştür. Katılımcılarla ön görüşme yapılarak konu hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra katılımcılara uygun gün ve saat belirlenerek telefonla görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri pandemi sürecinden dolayı öğretmen adayları ile telefon görüşmeleri yapılarak toplanmıştır ve elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. İçerik analizi yöntemindeki esas amaç araştırma kapsamında toplanmış olan verileri açıklamayı sağlayan kavramlara ve bu kavramlar arasındaki ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Veri kaybını önlemek ve verilerin analizinin güvenilirliğini sağlamak amacıyla görüşme sırasında ses kaydı yapılmış ve transkript yapılarak yazıya çevrilmiştir. Yazıya çevrilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiş ve bu süreçte dört aşamalı içerik analizi süreci takip edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Öncelikle bütün veriler ayrıntılı bir şekilde gözden geçirilerek benzer ifadeler kodlanmıştır. Daha sonra kodları temsil eden temalar bulunmuş, son olarak da ortaya çıkan kodlar ve temalar organize edilerek bulgular tanımlanmış ve yorumlanmıştır. Tematik kodlamada veriler anlamca ilişkili olarak düzenlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Elde edilen görüşme verilerinin analizi için her öğretmen adayına bir kod ad verilerek öğretmen adayları birinci öğretmen adayından yirminci öğretmen adayına kadar ÖA1, ÖA2, ÖA3, ÖA4,... ÖA20 şeklinde kodlanılmışlardır. Son olarak kodlar ve temalar düzenlenerek bulgular veriler ışığında sunulmuştur.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik

Nitel araştırmalarda araştırmanın geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik ölçütlerinin sağlanması gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu kapsamda öncelikle çalışmaya katılmaya gönüllü olan katılımcılarla iletişime geçilmiş ve araştırma hakkında genel bilgiler verilmiştir. Verilen bilgiler neticesinde araştırmaya dâhil olmak isteyen katılımcılar ile katılımcıların istediği gün ve saate randevu alınmıştır. Görüşmenin yapıldığı zaman dilimi içerisinde görüşme sorularına başlamadan önce araştırmanın

genel amacı ve kapsamı daha detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Ayrıca katılımcıların kimliklerinin gizli kalacağı ve her katılımcıya kod isimler verileceği aktarılmıştır. Bu sayede araştırmacıların katılımcıları daha yakından tanımaları, katılımcıların araştırmacılara güven duymaları, katılımcıların olası ön yargıları ve gizliliklerine yönelik kaygıların ortadan kaldırılması ve daha samimi yanıtlar verebilmeleri amaçlanmıştır.

Araştırmada inandırıcılık verilerin benzer süreçlerde toplanıp toplanmadığı, verilerin kodlaması sürecindeki tutarlılığı ve verilerin sonuçlarla ilişkilerinin kurulmasını işaret etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmada inandırıcılığı artırmak adına uzman incelemesi ve katılımcı teyidi yöntemleri kullanılmıştır. Uzman incelemesi yönteminde hazırlanan görüşme soruları alanda bir uzmana gönderilmiş ve uzmanın yapılan araştırmayı çeşitli boyutlarıyla incelemesi sağlanmıştır. Katılımcı teyidinde ise görüşmeler yapılırken katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar araştırmacı tarafından toparlanarak görüşmenin sonunda katılımcılara sunulmuş ve doğruluğu teyit edilmiştir. Araştırmada aktarılabirliği artırmak amacıyla ayrıntılı betimleme ve amaçlı örnekleme yöntemlerine başvurulmuştur. Okuyucunun araştırma sonuçlarını daha detaylıca inceleyebilmesi için doğrudan alıntılara yer verilerek ayrıntılı betimleme yöntemi kullanılmıştır. Aynı zamanda aktarılabirliği artırmak için amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi seçilmiştir. Araştırmada tutarlılığı sağlamak amacıyla tüm katılımcılara aynı görüşme soruları sorularak görüşmeler kayıt altına alınıp elde edilen veriler tüm araştırmacılarla birlikte değerlendirilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

Etik Değerlendirmeyi Yapan Kurul Adı: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu

Etik Değerlendirme Kararının Tarihi: 30.04.2021

Etik Değerlendirme Belgesi Sayı Numarası:2021/407

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmeler derinlemesine incelenmiş ve elde edilen bulgular okul öncesi eğitimde yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin nedenleri, yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin gerekliliği, yıl sonu gösterilerinin çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri, yıl sonu

gösterilerinin içeriğinin nasıl olması gerektiği ve yıl sonu gösterileri yerine neler yapılabileceği temaları altında sunulmuştur.

Yıl Sonu Gösterilerinin Düzenlenmesinin Nedenlerine Yönelik Bulgular

Öğretmen adaylarının görüşlerine göre yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin nedenleri kültür, aile, çocuk, öğretmen ve okul alt temalarıyla ele alınmıştır. Öğretmen adayları yıl sonu gösterilerinin düzenlenme nedenleri olarak alışkanlık haline gelen bir kültür olması, aileleri tatmin etmek, çocukların gelişimlerini desteklemek, çocukların sorumluluk bilincini artırmak, çocukları eğlendirmek, öğretmenlerin kendilerini kanıtlama isteği ve okulun ismini duyurması şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından ÖA1 yıl sonu gösterilerinin gelenek haline geldiğinden ve bu alışkanlıklardan dolayı yapılmaya devam ettiğinden bahsetmiştir. ÖA5 ise çocuklarda sorumluluk bilincini artırmak, çocukların beraber hareket edebilmesini sağlamak amacıyla yapıldığını belirtmiştir. ÖA3 çocukları eğlendirmek amacıyla yapıldığını belirtirken ÖA7 ve ÖA11 çocukların gelişimlerini artırmaya yönelik yıl sonu gösterilerinin yapıldığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları yıl sonu gösterileriyle birlikte öğretmenlerin kendilerini kanıtlama çabası olduğunu belirtmişlerdir. ÖA2 “Sürece değil sonuca odaklandıkları için böyle bir gösteri yapıyorlar ve çocukların işte geldik, eğlendik, oyunlar oynadık tarzında bitti artık biz bir şeyler yaptık çabaları var bence” sözleriyle öğretmenlerin çalışmalar yaparak boş durmadıklarını göstermek, çocuklarla bir program hazırlamak ve ortaya güzel bir şey çıkarmak için çaba harcadıklarını belirtmiştir. Öğretmen adayları, yapılan gösterilerin aileler tarafından izlenerek anlatılması, gerekli platformlardan tanıtılarak okulun adını duyurması, bu tarz etkinliklerin ailelerin dikkatlerini çekmeleri, ana sınıflarında ailelerin biraz daha gösterişe meraklı olmaları nedeniyle okul kurumunun daha çok çocuk kaydı almak için yıl sonu gösterileri yaptıklarını belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak ÖA9 ve ÖA14 şunları ifade etmiştir:

“Daha çok öğrenci çekebilmek için olabilir. Bizim okulumuz bu şekilde eğlencelerimiz var. Burada da velilerin gözünü doldurmak için. Çünkü insanların hoşuna gidiyor çocukların eğlenmesi, şirin şirin süslenip, okul süsleniyor falan velilerin dikkatini çektiği için bu şekilde tamamen.” (ÖA9)

“Mesela aileler aktivitelerin yapıldığı kurumları daha çok beğeniyorlar. Okul seçerken ya da kurum seçerken bunlara dikkat edebiliyorlar. O yüzden yıl sonu gösterileri aileler için şöyle olabilir. Okul seçerken etkinlikler, aktiviteler yapıldığı için okul aileleri cezbedebilir. Bu yüzden kurumların böyle şeyler yapması kendi tanıtımları için iyi olabilir. Çünkü aileler böyle şeylere önem veriyor.” (ÖA14)

Çoğu öğretmen adayı ise yıl sonu gösterilerinin sırf aileleri memnun edebilmek, onların tatmin olmasını sağlamak, aileleri eğlendirmek için yapıldığını be-

lirtmiştir. ÖA13 “*Yani velilere şov maksatlı da diyebiliriz. Çok bir amacı yok bence*” sözleriyle de yıl sonu gösterilerinin aileler için yapıldığını onlara şov maksatlı düzenlendiğini belirtmiştir. Bu görüşe benzer şekilde ÖA16 yıl sonu gösterilerinin çocukları eğlendirmek yerine ailelere gösteri hazırlamak için düzenlendiğini belirtmiştir. Öğretmen adaylarından ÖA17 yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesinin en büyük nedeninin aileleri memnun etmek olduğunu belirtmiştir. Ailelerin kendi çocuklarını sahnede izlemek ve onların neyi yapıp yapamadıklarını görmek istemelerinden dolayı yıl sonu gösterilerinin yapıldığı ifade etmiştir. Hatta ailelerin “benim çocuğum daha güzel yapıyor” şeklinde kıyaslamalara gittikleri konusuna vurgu yapmıştır.

Yıl Sonu Gösterilerinin Düzenlenmesinin Gerekliliğine Yönelik Bulgular

Yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesiyle ilgili olarak çoğu (17) öğretmen adayı bu gösterilerin gerekli olmadığı yönünde görüş belirtirken üç öğretmen adayı gösterilerin gerekli olduğunu söylemişlerdir. Gerekli olduğunu düşünen öğretmen adayları çocukların bu tarz etkinliklerle eğlendiklerini belirtmişlerdir. Bütün bir dönem boyunca yorulan öğretmen ve çocuklar için eğlenceli aktiviteler yapılmasının onlar için iyi olacağından bahsetmişlerdir. Çocuklar için yararlı olduğundan, gösterilerle birlikte çocukların gelişimlerinin desteklendiğinden bahsederek yıl sonu gösterilerinin yapılmasının gerekliliğini vurgulamışlardır. Yıl sonu gösterilerine ailelerin katılmasıyla birlikte ailelerin kaynaştığını, çocukların sosyallik açısından bu durumun önemli olduğunu söylemişlerdir. Öğretmen adaylarından ÖA18, yıl sonunda bir etkinlik düzenlenmeden çocukların ana sınıfından mezun olmamaları gerektiğini, çocuklar için dönem başında ve dönem sonunda yapılan etkinliklerin kalıcı olabileceği, onlar için hatırlayacak bir anı olarak kalacak bir etkinlik yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Yıl sonu gösterilerinin gerekli olmadığını düşünen öğretmen adaylarından ÖA2 yıl sonu gösterilerinin sonuç odaklı olduğunu ve okul öncesi programının sürece dayalı olması gerektiğini belirtmiştir. Çoğu öğretmen adayı yapılan yıl sonu gösterilerinin çocuğun gelişimine katkı sağlamadığını düşünerek sadece ezberle yönelik çalışmalar yaptırıldığını, hatta bu gösterilerin yapılmasının çocukların zamanından çaldığını, çocukların seviyesine uygun etkinlikler yapılmadığını, sırf aileler memnun edilsin diye yapıldığını ifade etmişlerdir. ÖA8’in konu ile ilgili görüşü şöyledir:

“Veliler ortaya güzel bir şey çıksın istiyorlar. Ama çok da çocukların yaşlarına ve gelişim düzeylerinin hepsinin uygun bir şekilde düşündüğünü zannetmiyorum. Yani o hazırlanan gösterilerin çoğu bence çocukların o yaşta yapması gereken şeyler değil. Gelişim düzeylerine aykırı olduğunu düşünüyorum. Örneğin yetişkinlere yönelik şeyler hazırlıyorlar, savaş sahnesi işte mesela ya da şiir okuyorlar en basitinden. O

çocuklar şiirlerde ne söylendiğini o duyguyu kendileri hissetmeden sadece o kendilerine verilen şiiri ezberleyerek toplum önünde okuyorlar yani. Çocuklara çok bir şey kattığını düşünmüyorum.” (ÖA8)

Ayrıca çocuklar odaklanma problemi yaşadıklarından dolayı bu çalışmaların çocuklar için uygun olmadığından, çalışmalar uzun sürdüğü için hem öğretmene hem çocuğa bir verim sağlamamakla birlikte çocuğun sıkıldığından, uzun süren provalar nedeniyle verilmesi gereken kazanımların verilemediğinden bahsetmişlerdir. Ayrıca yapılacak gösteriler için gereksiz bir masrafa girilerek çocuklara kostümler alındığını, ailelerinde bu konuda zorlanabileceğini belirtmişlerdir. ÖA3 ve ÖA10 çocukların gönüllü olmalarının önemli olduğunu, çocukların istek ve fikirleri dikkate alınarak gösterilerin yapılabileceğini ÖA2 ve ÖA7 de bu çalışmaların yapılacak ise aile katılımı ile yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarından ÖA17 konu ile ilgili görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

“Gerekli olmadığını düşünüyorum çünkü adı üstünde gösteri, başkalarına bir şey göstermek için. Dediğim gibi ailelere, okul kadrosuna bir şey göstermek için çocuklar kullanılıyor gibi geliyor. Bir kazanım verilecekse başka şekilde de verilebilir diye düşünüyorum bu nedenle gerekli olmadığını düşünüyorum.” (ÖA17)

Yıl sonu gösterilenin düzenlenmesini gerekli görmeyen öğretmen adayları (17) bu şekilde bir çalışma yapılacak ise ‘gösteri’ adı altında olmadan çocuklar üzerinde kaygı oluşturmadan yapılabileceğini belirtmişlerdir. Çocukların eğlenmesi ön planda olacak şekilde, sınıf içinde daha önceden beğendikleri bir oyunu oynayarak, istedikleri resim çalışmalarını yaparak, belirli koreografiler olmadan serbestçe dans ettikleri bir ortam oluşturarak yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir

Yıl Sonu Gösterilerinin Çocuğun Gelişimi Üzerindeki Etkilerine Yönelik Bulgular

Yıl sonu gösterilerinin çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri olumlu yönde etkileri ve olumsuz yönde etkileri olmak üzere iki alt tema halinde incelenmiştir. Öğretmen adaylarının hepsi (20) yıl sonu gösterilerinin çocukların gelişimi üzerinde hem olumlu etkilerin olduğunu hem de olumsuz etkilerin olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmen adayları yapılan yıl sonu gösterilerinin olumlu etkilerini; çocuğun sosyal, duygusal, psiko-motor ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesi olarak belirtmişlerdir. Öğretmen adayları yapılan çalışmaların çocuklarda sorumluluk bilincini geliştirdiğini, iş birliği imkânı sağladığını, çocuğun kendisini ifade edebilmesine fırsat verdiğini, liderlik özelliklerini geliştirdiğini, çocuklara özsaygı ve özgüven kazandırdığını belirtmişlerdir. ÖA1 ve ÖA3 yıl sonu gösterilerinin çocuklara bir

arada çalışma fırsatı vererek onları sosyalleştirdiğinden bahsetmişlerdir. Çocuklar çalışmalar sırasında arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirecekleri için yeri geldiğinde paylaşım yaparak, birbirleriyle kaynaşarak sosyal duygusal gelişmelerinin destekleneceğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları buna ek olarak yıl sonu gösterilerine ailelerin de dâhil edilmesiyle birlikte çocukların yeni ailelerle tanışma ve iletişimlerini geliştirme fırsatı bulmalarından dolayı sosyal duygusal yönden gelişmelerinin destekleneceğini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarından ÖA5 çocuğun sorumluluk almayı öğreneceğini ve sonucunda başarıya hazzına ulaşacağını belirtmiştir. Öğretmen adayları çocuklar dans gösterisi ya da hareketli etkinlikleri içeren çalışmalar yaptıklarında onların psiko-motor becerilerinin gelişeceğini, çalışmalarda gösterilerin içine eşleştirme ya da gruplama etkinlikleri eklenirse bilişsel gelişmelerinin destekleneceğini ve çocukların yaptıkları işe odaklanmalarının, gösterilen şeyleri öğrenmeye çalışmalarının bilişsel gelişmelerine katkı sağlayacağını belirtmiştir. Öğretmen adaylarından ÖA20 çocuklar için güzel ve istenilen şekilde geçen yıl sonu gösterilerinin hatıralarında olumlu yönde kalacağını, bu gösteriyi unutmayacaklarını, bir sonraki yıl okula başlarken olumlu duygularla başlayacaklarını belirtmiştir.

Öğretmen adayları, yıl sonu gösterilerinin olumsuz yönlerinin, etkinliklerin tek düze hareketlerden oluşması ve zorla yaptırılması, seyirci ortamının kalabalık olması, hareketi yapamayan çocukların geri plana itilmesi, utangaç ve içine kapalı olan çocukların sahne ortamında zorlanması, provaların zaman alıcı olması, ailelerin çocuklara baskı yapması, çalışmaların yaratıcılığı desteklememesi, çocuğun katılım için isteksiz olabilmesi, çocukların etkinlikleri yaparken dikkatlerinin dağılması, çalışmalarda çocuklara verilecek görevlerde güçlük çekilebilmesi durumları düşünüldüğünde çocuğu yıpratacağı yönünde görüşler belirtmişlerdir. Öğretmen adayları genel olarak çocuğa zorla bir şey yaptırılması ve hareketin çocuk tarafından yapılamaması sonucunda çocuğun yaşadığı olumsuzluklar üzerinde durmuşlardır. Öğretmen adaylarından ÖA12'nin konu ile ilgili görüşü şöyledir:

“Çocuklara dayatılmış bir görev veriliyor, istemiyor olabiliyorlar, kendilerini o anda işte o durumda bulunmak istemeyebiliyorlar başkalarına beğendirmek açısından orda rahatsızlık duyabiliyorlar. Bir şeyleri unutabiliyorlar. Bence biraz dayatma gibi yani öğretmenlerin isteği üzerine oluşturulmuş bir program diye düşünüyorum. Yapılan çalışmalarla birilerini eğlendirmek zorundaymış gibi, bir şeyleri yapmak zorundaymış gibi davranılıyor çocuklara. Çocukların üzerinde bir yükümüş gibi hissediyorum ben bunu.” (ÖA12)

Öğretmen adayları çocuklara zorla bir şeylerin yaptırılmasının, çocukları kaplılar içerisine sokup o şekilde hareket etmelerinin istenmesinin onların kişilik gelişmelerini zedeleyebileceğini belirtmişlerdir. Utangaç ve içe kapanık çocukların kalabalık ortamlarda konuşmaktan ya da gösteriler yapmaktan çekinebileceklerini,

zorla sahneye çıkarılan çocukların kalabalığa karşı olumsuz bir tutum geliştirebileceklerini ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarından ÖA7 konu ile ilgili görüşünü şu şekilde belirtmiştir:

“Toplum önünde işte kendisini ifade edememesine neden olabilir. Kalabalık karşısında kaygılanabilir, endişelenebilir. Bu tür olumsuz etkileri olabilir utangaç çocuklar için” (ÖA7)

Öğretmen adaylarından ÖA16 kalabalık önünde çocuğun gösteri yaparken söyleyeceklerini unutmaması ve istediği performansı sergileyemeyip utanması sonucunda çocuğun özgüveninin olumsuz etkileneceğini belirterek diğer öğretmen adaylarıyla görüş birliği sağlamıştır. Öğretmen adaylarından ÖA9 çocukların hareketlerinin güzel oynayan ve oynamayan olarak kategori edilmesinin çocuklarda olumsuz etki bırakacağını, hareketleri güzel yapan çocukların sahnenin ön tarafına konumlandırılırken hareketleri yapamayan çocukların ise sahnenin arka tarafına konumlandırılmasının çocuklarda ‘ben beceremiyorum’ algısına yol açacağını belirtmiştir. Öğretmen adayları genel olarak çocukların hareketleri yapamadıklarında karşılaşılabilecek durumların çocukların gelişimlerini olumsuz şekilde etkileyeceklerini söylemişlerdir. Bu konuyla ilgili olarak bazı öğretmen adaylarından şunları ifade etmiştir:

“Hareketleri yapamama kaynaklı çalışmalara dâhil edilmeyen çocuklar var mesela buna katılmayan öğrenciler de o arkadaşlarını görerek üzüntü duyuyorlar bu da onlar için olumsuz bir durum.” (ÖA6)

“Bazı çocuklar çok kaygılı hissedebilirler. Bazıları heyecana kapılıp mesela ezberlediği şiiri unutabilir ya da o canlandırması gereken rol neyse onu unutabilir, karıştırmabilir ve o zamanda çocuk kendini kötü hissedebilir, özgüvenini de zarar verebilir hatta bir travma bile yaşayabilir.” (ÖA8)

“Yanlış yaparsam öğretmenim kızabilir mi? Çocuğu aslında bir nevi kendi içine de kapatmış oluyorsun. Çünkü korkuyorlar. Hani orda o hareketi unuttuğunda o çocuk, öğretmen o çocuğa gösteri sonrasında kızıyor. Bu bence o çocuğun sosyal gelişimini olumsuz etkiliyor” (ÖA9)

“Hani yapamazsa hareketleri, o topluluğa ayak uyduramazsa o yüzden o zaman da daha kötü etkilenebilir. Çocuklar hareketleri unutursa ve yapamazlarsa duygusal olarak da kötü etkilenebilirler. Kendilerini topluluğa ait hissetmekte zorlanabilirler.” (ÖA15)

Öğretmen adaylarından ÖA17 prova esnasında öğretmenlerin çocukların görüşlerini almadan kendi planladıkları şekilde gösteriyi seçmelerinin çocuklarda

isteksizlik ve kaygı oluşturabileceğini ifade etmiştir. Öğretmen adayları yapılan provaların zaman aldığını, kendi kazanımlarının eksik kalabileceğini, prova sürecinin hem çocuk hem öğretmen için stresli geçtiğini belirtmişlerdir. Ö2 *“Bir çocuk ondan beklenen görevi yerine getiremeyebilir yani gelişimi buna elvermez bu sefer çocuk daha çok rezil olduğunu düşünerek sosyal duygusal olarak kendini yıpranmış hisseder”*sözleriyle bu sürecin çocuklarda olumsuz etkiler bırakabileceğini söylemiştir. Öğretmen adaylarından ÖA17 izlemiş olduğu bir gösteriyi örnek göstererek *“Gösteri sırasında çocuklardan biri o esnada gösteriyi yapmak istemedi, sahnede ağlamaya başladı. Kalabalık karşısında utanmış, korkmuş olabilir. Gösteri bitene kadar sahnede kaldı. Bu durum o çocuk için olumsuz bir anı olarak kalacak”* şeklinde görüşünü belirterek yıl sonu gösterilerinin bu gibi olumsuz etkileri olabileceğinden bahsetmiştir.

Öğretmen adaylarının hepsi (20) yıl sonu gösterilerinin çocuklara sorularak onların ilgi ve isteklerine yönelik, çocukları sıkmayacak şekilde, gösteride yanlış yaparsam ne olur endişesi yaşamadan yapıldığında bu olumsuzlukların ortadan kalkacağını belirtmişlerdir. Kalıplaşmış hareketler olmadan çocukların kendi istedikleri şekilde hareket etmeleri gerektiğini, bir ‘oyun ortamı’ gibi düşünülerek çocuğun stres altında kalmadığı bir ortam hazırlandığında çocuklar için faydalı olacağını ifade etmişlerdir.

Yıl Sonu Gösterilerinin İçeriğinin Nasıl Olması Gerektiğine Yönelik Bulgular

Yapılacak olan yıl sonu gösterilerinin içeriği konusunda öğretmen adayları genel olarak görüş birliği sağlamışlardır. Öğretmen adayları gösterilerin genelde oyun içerikli olması, çocukların ilgi ve istekleri doğrultusunda çalışmaya karar verilmesi, bu çalışmalar seçilirken de çocukların gelişimlerini gözlemleyecek nitelikte olması, ailelerin çalışma ile ilgili olarak bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirme doğrultusunda ailelerin de katılımlarının sağlanarak bu sürecin tamamlanması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Bu hususla ilgili olarak öğretmen adaylarından bazıları görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Bence oyun içerikli olmalı. Çocukların en çok keyif aldığı şey oyun. O oyunlarda çocuğun yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalı ve basit türde olmalı. Yapamayacağım kaygısına kapılıp da çocuğu üzmemeli.” (ÖA8)

“Ama oyunlaştırılmış ve onların gelişimlerine yönelik olursa bu sürecin içerisinde kendilerini daha rahat hissederler ve bir sorumluluk gibi birilerine kendilerini kanıtlamak gibi değil de normal rutinken ki oyunlarymış gibi algılayacakları için bu süreci daha verimli atlatırlar.”(ÖA12)

“Bence tamamen çocukların özgür bir şekilde hareket edebileceği şekilde olmalı.

Çocukların en sevdiği oyunlar oynanabilir.” (ÖA15)

“Bence içeriği daha çok çocukları böyle dans koreografisi yapmak yerine hani müzik açılır çocuklar istediği gibi eğlenebilirler.” (ÖA9)

“Çocukların kendi istek ve ilgilerine yönelik şekilde çocuklara birçok farklı alanda gelişimlerini destekleyecek nitelikte şeyler olabilir.” (ÖA5)

Öğretmen adaylarından ÖA17 standartlaşmış ve kalıplaşmış hareketlerin yerine ‘doğaçlama’ ile etkinlik hazırlanmasını, çocukların bir şeyi ezberlemek yerine kendi istedikleri şekilde hareket edebilecek içeriklerden oluşması gerektiğini belirtmiştir. ÖA19 bu görüşleri destekler nitelikte içeriğin daha ‘serbest’ olması ve çocukların kendi sevdiği oyunlarla bu süreci tamamlamaları gerektiğini belirtmiştir. ÖA20 aynı şekilde çocukların bu süreçte ‘doğaçlama’ yaparak ve ‘oyun’la dâhil olmalarını belirtmiştir. Öğretmen adayları yapılacak olan etkinliklerin çocukların gelişimlerini gözlemleyebilecek ve çocukların gelişimlerine katkı sağlayacak nitelikte, strese girmeden ve herhangi bir kaygıları olmadan onların eğlenebilecekleri şekilde yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ö8 çocuklara istemedikleri şeyleri zorla yaptırılmamasının, gösteri sunulacaksa bile katılmak istemeyen çocukları zorla katmak yerine onlara farklı şekillerde görev verilmesinin, çocukların ilgileri ve istekleri doğrultusunda onların strese girecekleri değil de eğlenebilecekleri etkinliklerin tercih edilmesinin gerektiğini belirtmiştir. Öğretmen adayları kıyafet konusuna da dikkat çekmek istemişlerdir. Ö6, Ö9, Ö13 ve Ö15 çocukların istedikleri kıyafetleri giymelerinin öneminden bahsetmişlerdir. Çocukları süslemek için zorla bazı kıyafetlerin giydirilmesinin ve aksesuarların takılmasının çocuklar üzerinde olumsuz etkiler bırakabileceğini, çocukların yıl sonlarında özel günmüş gibi hazırlanmalarının doğru olmadığını, normalde okula çocuklar nasıl geliyorlarsa o gün de istedikleri ve rahat hareket edebilecekleri kıyafetleri giyerek gelmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

Yıl Sonu Gösterilerinin Yerine Neler Yapılabileceğine Dair Bulgular

Öğretmen adayları yıl sonu gösterilerinin yerine sergi, kermes, piknik, festival, yarışma, grup etkinlikleri düzenlenebileceğinden; geziler düzenlenip orda çekilen fotoğrafların sergilenebileceğinden, portfolyo sunumları yapılabileceğinden söz etmişlerdir. Etkinliklerin aile katılımı olması, çocukların gelişimlerine ve eğlenmelerine yönelik yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Portfolyo sunumlarının, hem çocukların çalışmalarıyla kendi gelişimlerini hem de ailelerin çocuklarının gelişimlerini görebilmeleri açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yıl sonu gösterisinde provalar gerektiren etkinlikler değil de dönem sonlarında çocukların ve ailelerin birlikte olacağı kermesler yapılabileceğini, buradan gelen gelirlerle farklı yardımlarda bulunabileceklerini ya da ailelerin de katılımıyla birlikte toplu

bir şekilde yapılan pikniklerle çocukların daha çok eğleneceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen adayları çocuklara bir şarkı açılıp onların istedikleri hareketleri yaparak eğlenmeleri gerektiğinden bahsetmişlerdir. ÖA9 ve ÖA8 konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Sevdiği bir şeyi yaptığı için çocuğun hoşuna gider, sosyal duygusal açıdan onu olumlu bir yönde etkiler. Hem de bir kaygısı olmaz hani yapamazsam diye bir şey olur mu bana kızarlar mı? Diye düşünmez çocuk rahat olur. Çocuk kendinden beklileni bildiği için hani bir kaygısı olmaz zorlanmaz.” (ÖA9)

“Ailelerde sürece katılmak adına çocuklarıyla en basitinden bir kek hazırlayıp onu çocukla beraber yapıp getirip, sonrasında da işte sunabilirler, servis edebilirler.” (ÖA8)

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan yıl sonu gösterilerinin düzenlenmesiyle ilgili olarak öğretmen adayları, katıldıkları ya da görmüş oldukları gösterilerden yola çıkarak gösterilerin aslında alışkanlık haline gelmiş bir durum olduğunu, çocukların eğlenmesi için değil de daha çok aileleri memnun edebilmek adına yapıldığını, çocukların gösteri sürecinde hareketleri yapmakta zorlandığını, öğretmenlerin ise gösteri sürecinde çocukları toparlamaya çalıştığını belirtmişlerdir. Literatüre bakıldığı zaman Bekir ve Aydın (2018)'in çalışması bu görüşleri destekler niteliktedir. Bu çalışmada anne ve babalar yıl sonunda bir gösteri sunulmasını beklediklerini belirtmişlerdir. Bu gösterilerin sırf aile isteklerini karşılayabilmek adına yapıldığı belirtilmiştir. Çünkü aileler aslında bu hazırlık sürecinde çocuklarının neler yaşadıklarını bilmemekle birlikte sadece sahnede çocuğunu görmek istemektedirler. Bu çalışmaya göre sergilenen gösterilerde çocukların gelişimleri pek de dikkate alınmadan her halükarda gösterilere devam edildiği belirtilmiştir. Bunların yerine ailelerin katılım ve desteğiyle çocukların gerçekten eğlenecekleri bir festival ortamı oluşturulması gerektiği açıklanmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmen adayları düzenlenen yıl sonu gösterilerinin gerekliliği hakkında genel olarak görüş birliğine varmışlar 17 öğretmen adayı yıl sonu gösterilerinin gerekli olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Yıl sonu gösterilerinin çocuğun gelişimine katkı sağlamadığı, çocuklara ezber yaptırılmasının çocuklar için herhangi bir yararı olmadığı, çocukların dikkat sürelerinin kısa olmasından dolayı odaklanma problemleri yaşayabilecekleri, gösterilerin bazı zamanlarda uzun sürmesinden dolayı çocukların sıkılabileceği ve bu çalışmalar için gereksiz kıyafet masrafı olduğu düşünüldüğünden dolayı yıl sonu gösterilerinin yapılmasının gerekli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İşbilen (2006) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin hemen hemen hepsinin sene sonu gösterilerinin

mutlaka yapılması gerekmediğini belirttikleri saptanmıştır.

Araştırmada öğretmen adayları yıl sonu gösterilerinin çocuğun gelişiminde olumlu ve olumsuz bazı sonuçları olduğunu belirtmişlerdir. Olumlu yönleri olarak yapılan gösterilerin çocukların sosyal duygusal, psiko-motor, bilişsel gelişim alanlarını destekleyeceği ifade edilmiştir. Çocuklara liderlik özelliği, sosyalleşme imkânı sağlayacağı, kendini ifade edebilme becerisi kazandıracığı belirtilmiştir. Çocukların en temel gereksinimi sevgidir. Bunun beraberinde okula gelen çocuklarda sosyalleşme önem taşımaktadır. Okul öncesi dönemde kritik dönemler vardır, o dönemde zedelenen kritik dönemler ileriki yaşlara kadar bu zedelenmeyi beraberinde getirir (Orçan Kaçan, 2015; Şahin, 2020). Çocuklar okula başlamalarıyla birlikte toplumsal değerleri öğrenir ve hayatın içerisine dâhil olurlar. Sosyal duygusal gelişim açısından okulun ve çocuğun okuldaki arkadaşı ve öğretmenin önemi büyüktür. 3-6 yaş arası çocukların girişimcilikleri yönünden önem taşımaktadır. Çocukların bu dönemde alacakları cezalar, davranışlarının engellenmesi çocukların girişimciliklerini olumsuz yönde etkiler (Arslan, 2020; Sezer, 2014; Şahin, 2020). Yıl sonu gösterileri için yapılan hazırlık çalışmalarında ise çocukların hareketleri yapamamaları üzerine öğretmen ya da ailenin çocuğa yapacağı baskı çocukta ileriki yaşlarına kadar yaşayabileceği olumsuzluklar oluşturacaktır. Bu kapsamda araştırmada çocuklara zorla yaptırılan hareketlerin çocuklar üzerinde birçok olumsuz duruma sebep olabileceği belirtilmiştir. Çalışmaların çocukların seviyesine uygun seçilmemesi kaynaklı çocukların hareketleri yaparken zorlanabilecekleri ve bunun beraberinde hareketleri doğru yapamamalarının etkisi olarak çocuklarda özgüven kaybı oluşabileceği ifade edilmiştir. Çocukların odaklanma sürelerinin kısa olduğu düşünüldüğünde onların uzun soluklu çalışmalarda hareketleri tam öğrenemeyebilecekleri, sahne ortamına çıktıklarında hareketleri unutabilecekleri ve bunun beraberinde diğer arkadaşlarının ya da seyircilerin hareketleri unutan çocuklarla dalga geçmelerinin çocuklarda olumsuz etkilere neden olacağı açıkça belirtilmiştir. Bu durumun ise çocuk üzerindeki stresi ve kaygıyı daha çok artıracığı, çocuğun sadece şimdiki yaşantısını değil gelecekteki yaşantısını da olumsuz yönde etkileyebileceği, hatta bu çocukların durumdan olumsuz etkilendikleri için ileriki yaşamlarında kalabalıktan çekinme, topluluk önünde konuşamama gibi özellikler sergileyebilecekleri sonucuna ulaşılmıştır. İşbilen (2006)'in çalışması bu sonuçları destekleyecek nitelikte olup çalışmada gösterilerin provaları için uzun bir zaman harcandığı belirtilmiştir. Öğretmenler bu konuda sürecin uzun zaman aldığından dolayı kendilerinin de yorulduklarını ve verilmesi gereken kazanımlarda geri kalabileceklerini ifade etmişlerdir. Çocuklara yönelik düşünüldüğünde ise çocukların bu süreçten olumsuz etkilendiklerini belirtmişler ve hatta bazı çocuklarda fobi durumu ortaya çıktığı belirlenmiştir. Öğretmenler genel olarak bu gösterilerin yapılmasının zorunlu tutulmaması gerektiğini, illa yapılacak ise de daha uygun biçimde yapılmasını istemişlerdir.

Öğretmen adayları yıl sonu için hazırlanan çalışmaların provalarının uzun zaman aldığı, ders zamanında verilmesi gereken kazanımlardan kısılarak çocuklara provalar yaptırıldığını bu nedenle de çocukların zamanlarından çalındığını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları verilmesi gereken kazanımların öğrenme süreci içerisinde çeşitli etkinliklerle kendilerinin zaten vermeleri gerektiğini, bunun için ekstra olarak gösteri yapılmasına gerek olmadığını belirtmişlerdir. Sonuçta yıl sonu gösterilerinin zaman alması yönünden bir verim sağlamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Toran ve Toran (2019)'ın çalışması bu görüşleri destekler nitelikte olup çalışmalarında yıl sonu için yapılan hazırlık aşamalarında çocukların birtakım olumsuz olaylarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Çalışmada uzun süren provalar nedeniyle çocukların alması gereken eğitimin eksik kaldığı, sırf aileler tatmin olsun diye bu gösterilerin zorla yapıldığı, provalar ve gösteri esnasında çocukların stres yaşadıkları, çocukların kalabalık önüne çıkmaktan çekinebildikleri, sonuç olarak yaşanan bu durumların çocuklar için zarar verici olduğu belirtilmiştir.

Yapılan araştırmada yıl sonu gösterilerinde içerik olarak oyunlaştırma yoluna gidilmesi sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların stres ve kaygıdan uzak, istedikleri kıyafetlerle, istedikleri etkinlikleri yaparak, istedikleri şekilde eğlenerek bu süreci tamamlamaları gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklar için aileleriyle vakit geçirebilecekleri ortamlar oluşturularak bir gösteri adı altında değil de eğlence ortamı oluşturulursa çocukların gelişimleri açısından daha sağlıklı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Puskás ve Andersson (2017) çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin ülkenin kültürünü çocuklara tanıtmak durumunda olduğunu ve bu tanıtım esnasında kutlamalar yapılırken 'çocuk merkezli' olması gerektiğini ve çocuğun önceliğinin düşünülerek hareket edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Yıl sonu gösterisi adı altında çalışmaların yapılması çocuklar için akılda kalıcı ve unutulmaz bir anı olacağından bu gösterilerin yapılmasında çocukların ilgi ve istekleri doğrultusunda, kalıplaşmış hareketlerden ve gösterilerden uzak, doğaçlama olması ve çocukların kendilerini rahat hissedeceği bir ortam oluşturulması gerektiği ve bunun da oyun ile olacağı sonucuna varılmıştır. Oyunla birlikte çocukların gelişim alanları desteklenir, oyun oynayan çocuk arkadaşlarıyla iletişim kurarak sosyal gelişimine katkı sağlar (Ayan ve Memiş, 2012; Sezer, 2014; Şen, 2020). Çocuk için oyunun ne kadar önemli olduğu birçok çalışmada vurgulanmaktadır. Ulutaş (2011)'ın çalışmasında oyun sayesinde çocukların birçok gelişim alanının destekleneceği, oyunla birlikte çocukların kendilerini ifade etmelerinin kolaylaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Gündüz vd., (2017) tarafından yapılan çalışma sonucunda oyun sayesinde çocuklarda sorumluluk bilincinin gelişeceği, çocukların oyun yoluyla özgüvenlerinde artış olacağı, çocukların kendilerini en iyi ifade ettikleri oyun içerisinde sosyalleşme becerilerinin gelişeceği ve oyun içinde çocukların liderlik özelliklerinde olumlu yönde etki gösterdiği belirlenmiştir.

Öğretmen adayları kıyafet konusuna da dikkat çekmişler, yapılan gösterilerde çocuklara yeni ve süslü kıyafetler alınmasının gereksiz masraf olduğunu ve çocukları süsleyip sahneye çıkarılmasının çocuklar için olumsuz bir durum oluşturabileceğini belirtmişlerdir. Öğretmen adayları bu konuya ilgili olarak çocukların okula her gün nasıl geliyorsa o şekilde gelmeleri gerektiğini, özel ve yeni kıyafetlerle o günü özelleştirmeden çocuklarda gereksiz heyecan ve stres oluşturmadan günlük kıyafetlerin tercih edilmesi gerektiği ve çocukların nasıl rahat ediyorsa o şekilde okula gelmeleri gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Koç (1993)'un çalışmasında bu görüşler desteklenmiştir. Çalışmada gösteri yapmak için yeni kıyafetler alınması yoluna gidildiği, gereksiz masraf yapıldığı, bazı ailelerin bunu karşılayamayacak olması durumlarının göz önünde bulundurulması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır. Öğretmen adayları yıl sonu gösterilerinin yerine festival ortamları oluşturulabileceği, ailelerin de katılımıyla bir piknik, yemek, kermes düzenlenebileceği, geziler düzenleyip orada çekilen fotoğrafların sergilenebileceği, portfolyo sunumları gibi çeşitli etkinlikler yapılabileceğini belirtmişlerdir. İşbilen (2006)'in çalışmasında öneri olarak yıl sonu gösterileri yerine farklı çalışmalar yapılması gerektiğini, çocukların prova yapıp hazırladıkları değil de eğlence şeklinde kutlamalar yapılması gerektiğini belirtmiştir. Curzytek (2020) çalışmasında festival ortamlarının okul öncesi dönemde sevildiğini belirtmiştir. Törenlere katılan çocukların kişiliklerinin şekillendiğini, çocukların duygusal yönlerinin desteklediğini belirtmiştir. Törenler toplu ortamlarda yapıldığında çocukların topluluk ile entegre olacağını ve sosyalleşeceklerini belirtmiştir.

Şahin'in (2013) çalışmasında bu araştırma sonuçlarından farklı olarak okulda bir kültür olduğu ve yapılan etkinliklerle bu kültürün devamlılığının sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Hatta bu etkinlikler düzenlenirken de provalar yapılması, çalışmaların düzenli bir şekilde yapılması gerektiği ifade edilmiştir.

Araştırma sonuçlarından yola çıkıldığında şu önerilerde bulunulabilir:

- Çocuklarda olumsuz etkileri düşünülerek yıl sonu gösterilerinin yerine çocukların kendilerini rahat hissedecekleri ve eğlenecekleri, aile katılımını da içeren oyun, piknik, parti vb. etkinlikler yapılabilir ya da çocukların gelişimlerinin görülebileceği portfolyo sunumu, sergi gibi çalışmalarla yıl sonu etkinlikleri düzenlenebilir.
- Ailelerin yıl sonu gösterilerinin kapsamı ve çocukların gelişimleri üzerindeki etkileri konusunda bilinçlendirilmesi için aile eğitimleri düzenlenebilir.
- Karma yöntem kullanılarak aileler, öğretmenler ve yöneticilerle karşılaştırmalı yeni çalışmalar yapılabilir.

- Yıl sonu gösterilerini yapanlar çocuklar olduğu için çocukların yıl sonu gösterileriyle ilgili görüşlerini belirlemeye yönelik çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Abtahi, Y. (2018). Vygotsky: A learning theory or attheory of development? For the Learning of Mathematic, 38(1), 23-24.
- Akyüz, E. (2015). Çocuk hukuku çocukların hakları ve korunması. Ankara: Pegem Akademi.
- Aral, N., Kandır, A., & Can Yaşar, M. (2002). Okul öncesi eğitim programı. Ankara: YA-PA.
- Alan, Ü. (2019). Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri. A. Yıldırım Polat (Ed). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 20-48) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Altay, S., İra, N., Ünal Bozcan, E., & Yenel, H. (2011). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze milli eğitim şuralarında okul öncesi eğitimi ve bugünkü durumu. Journal of New World Sciences Academy, 6(1), 660-672.
- Akcan, A. (2018). Erken Çocukluk Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi. İ. Ulutaş & S. Demiriz (Eds.) Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 3-31) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, Ü. (2020). Okul Öncesi Eğitimde Temel Becerilerin ve Sosyal Davranışların Kazandırılması. G. Haktanır (Ed.). Okul öncesi eğitim giriş (s. 201-226) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ayan, S., & Memiş, U. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Oyun. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(2), 143-149.
- Bayram, A. (2021). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. V. Sönmez (Ed). Eğitim bilimine giriş (s. 1-19) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bekir, H. & Aydın, R. (2018). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitimi Yıl Sonu Eğlencesine İlişkin Beklentileri. Çocuk ve Gelişim Dergisi, 1(1), 53-60.
- Biber, K. (2014). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı, Önemi ve Temel İlkeleri. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Eds.). Erken çocukluk eğitimi (s. 25-67) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F., (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Curzytek, A. (2020). Carnival as a time of celebration: Rituals in kindergarten. Humanities and Social Scieens, 27(1), 7-18.
- Çelik, M., & Gündoğdu, K. (2010). Türkiye’de okulöncesi eğitimin tarihsel gelişimi. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 16, 172-190.
- Çelik, N., & Daşcan, Ö. (2019). Son değişikliklerle okul öncesi eğitim programı ve etkinlik kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. (2020). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Ö. Demirel, Z. Kaya & K. Kiroğlu (Eds.). Eğitime giriş (s. 1-14) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deretarla Gül, E. (2015). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim. G. Haktanır (Ed.). Okul Öncesi eğitime giriş (s. 141-166) içinde. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Devries, R. (1997). Piaget’s Social Theory. Educational Researcher, 26(2), 4-17.
- Emen, M., Aslan D. (2018). Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim. İ. Ulutaş & S. Demiriz (2018). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 76-85) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Glesne, C. (2012). Nitel araştırmaya giriş. (A. Ersoy ve P. Yalçinoğlu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Godwin, L. S. (2020). Strong Women Doing Good Work. Pensacola Magazine, 21-23.
<http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=91f5b42d-9c07-4e07-8d6c-4ea48cab76a1%40sessionmgr4008>
- Gülaçtı, F., & Tümkaya, S. (2014). Erken çocukluk eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Gündüz, M., Aktepe, V., Uzunoğlu, H., & Gündüz, D. (2017). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklara Eğitimsel Oyunlar Yoluyla Kazandırılan Değerler. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 62-70.
- Gürol, A. (2014). Okul Öncesi Eğitime Temel Olan Görüşler. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Eds.). Erken çocukluk eğitimi (s. 92-106) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Güven, G., Efe Azkeskin, K. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim. İ. H. Diken (Ed.). Erken çocukluk eğitimi (s. 1-50) içinde. Ankara: Pegem Akademi yayıncılık.
- İşbilen, B. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan sene sonu gösterilerinin çocuğun kaygı düzeyine etkisinin incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Katranlı, M. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi ve Önemi. S. Seven (Ed.). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 1-15) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Koç, Ş. (1993). Ders dışı sportif etkinliklerin anlamlı bir boyutu olarak 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlama programı üzerine. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 4(13), 41-43.
- Köksal, O., Balaban Dağal, A., & Duman, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 46, 379-394.
- Kuru, N. (2020). Erken Çocukluk Eğitiminin Tanımı, Kapsamı ve Önemi. G. Haktanır (Ed.). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 9-26) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kurt Gökçeli, F., (2019). Erken Çocukluğun Tanımı, Kapsamı ve Önemi. A. Yıldırım (Ed.). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 1-18) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- MEB (2013). Okul öncesi eğitimi programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: a guide to design and implementation* (Fourth Edition). San Fransisco, CA: Jossey Bass.
- Misheva, S. (2020). Cultivation of environmental education by the montessori method. *Proceedings of the International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM*, 20, 693-699.
- Oğuz, V., & Köksal Akyol, A. (2006). Çocuk eğitiminde montessori yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 243-256.
- Oktay, A. (2013). Türkiye'de okul öncesi eğitim. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 151-160.
- Orçan Kaçan, M. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Temel Özellikleri ve Gereksinimleri. G. Haktanır (Ed.). Okul öncesi eğitime giriş (s. 79-110) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özaslan, H. & Gültekin Akduman, G. (2020). Çocuk Hakları Açısından Dezavantajlı Çocukların Değerlendirilmesi. H. Gülay Ogelman (Ed.). *Dezavantajlı çocuklar* (s. 583-600) içinde. Ankara: Eğiten Kitap.
- Poyraz, H., & Dere Çiftçi, H. (2011). Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Puskás, T. & Andersson, A. (2017). "Why do we celebrate ...?" filling traditions with meaning in an ethnically diverse swedish preschool. *IJEC* 49, 21-37.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10, 21-30.
- Senemoğlu, N. (2020). Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Anı Yayıncılık
- Seven, S. (2020). Erken çocukluk eğitimine giriş. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Sezer, T. (2014). Okul Öncesi Çocuğunun Temel Özellikleri ve Gereksinimleri. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Eds.). Erken çocukluk eğitimi (s. 207-247) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahin, D. (2020). 0-6 Yaş Arası Çocukların Temel Gelişim Özellikleri: Fiziksel ve Sosyal Duygusal Gelişim. İ. Diken (Ed.). Erken çocukluk eğitimi (s. 168-204) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahin, B.K., Sak, R., & Şahin, İ.T. (2013). Parents' views about preschool education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 89, 288-292.
- Şen, M. (2020). Erken Çocukluk Eğitiminde Oyun ve Önemi. İ. Diken (Ed.). Erken çocukluk eğitimi (s. 398-421) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şimşek, S. (2020). Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar. N. Saylan (Ed.). Eğitim bilimine giriş içinde (s. 1-17). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşkın, N. (2020). Erken Çocukluk Eğitimine Temel Olan Bazı Görüşler. G. Haktanır (Ed.). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 55-74) içinde. Ankara: Anı yayıncılık.
- Toran, M., Toran, Ş. (2019). Çocukluğun PR Aracı Olarak İnşası: Yılsonu Gösterileri. 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresinde sunulmuştur. Kars, Türkiye.
- Türk, İ. (2011). Osmanlı Devleti'nde okul öncesi eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(192), 160-173.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 232-242.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018) Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. (2017). Eğitime ilişkin temel kavramlar, F. Susar Kırmızı & N. Duban (Eds.). Eğitim bilimine giriş (s. 1-27) içinde. Ankara: Anı yayıncılık.
- Williams, M. K. (2017). John Dewey in the 21st Century. *Journal of Inquiry & Action in Education*, 9(1), 91-102.

PRESERVICE TEACHERS' VIEWS ON YEAR-END SHOWS IN PRESCHOOLS

ABSTRACT:

This study investigated preservice teachers' views on year-end shows in preschools. The study adopted a basic qualitative research design. The sample consisted of 20 preservice teachers recruited using purposive criterion sampling. Data were collected using a semi-structured interview questionnaire developed by the researchers. The data were analyzed using content analysis. The results were grouped under five themes: (1) reasons for year-end shows, (2) necessity of year-end shows, (3) effect of year-end shows on child development, (4) content of year-end shows, and (5) replacement of year-end shows. Participants stated that year-end shows were held for cultural reasons and for families, children, teachers, and schools. However, they noted that year-end shows were some sort of a habit performed to please parents. Most participants believed that year-end shows were unnecessary and had both positive and negative effects on children. Participants added that year-end shows should be gamified and have content that would allow children to enjoy themselves without feeling stress. To them, parents should be informed about year-end shows and make sure that they are involved in them. They stated that festivals, picnics, fairs, competitions, group activities, and trips could replace year-end shows. They added that children and their parents could take photos in those activities and display them, such as portfolio presentations.

Keywords: *Preschool education, year-end show, child, preservice teacher*

INTRODUCTION

Education is a life-long process that determines countries' future (Şimşek, 2020). Education should cause a change in behavior (Senemoğlu, 2020). Today's children are the adults of tomorrow who will contribute to the future of their nations. Therefore, children receiving education are supposed to adopt target behaviors to help promote civilization (Bayram, 2021; Demirel & Kaya, 2020; Yılmaz, 2017). Preschool education is the first stage of education (Biber, 2014). Preschool education lays the foundation for life-long learning (Katrancı, 2020). "Preschool education is a familial and institutional education which lasts from birth to primary school and plays a key role in children's physical, motor, socioemotional, mental, linguistic, and identity development" (Aral, Kandır & Yaşar, 2002, p.14). In other words, preschool education is a period in which the developmental areas (cognitive, physical, language, emotional-social, psychomotor, personal) of children aged 0-72 months are supported. During preschool education, educators take into account individual differences to help children discover their potential and recognize and embrace society (Biber, 2014; Katrancı, 2020; Kurt Gökçeli, 2019;

Kuru, 2020). Children develop physical, mental, and social skills in the preschool period very quickly. In this period, every intervention shapes children's futures (Kuru, 2020).

Educators should provide preschoolers with an appropriate environment that helps them develop skills and lay solid foundations for their future (Güven & Efe Azkeskin, 2020; Seven, 2020; Taşkın, 2020). John Dewey shows how much he cares about education by stating that education is a life-long process. Believing that all children are unique, Dewey argues that the developmentally appropriate situation for young children is when they gain learning experiences of interest. He thinks that social interactions are critical for effective education and that the school environment should be regarded as a social institution (Gürol, 2014; Taşkın, 2020; Williams, 2017). On the other hand, Montessori says that "play is the work of the child." According to her, children playing games do very serious work. She argues that children have unique characteristics. According to her, education should make children's lives easier. She states that what kind of behavior children are exposed to matters. In other words, if we act with the same kindness as we want to help children develop skills, they can learn in that way. She has made it clear that we need to help children make the world a better place (Godwin, 2020; Gürol, 2014; Taşkın, 2020). She maintains that curricula should be tailored to children's abilities, personal interests, and physical and social needs (Williams, 2017).

Individual development of preschoolers will be supported. It will also contribute to the socialization of those children who spend time with more than one child in the same environment. Preschoolers will prepare for upper grades and receive education under appropriate conditions. In this way, they will develop language skills. All these factors should be regulated by taking into account that children have different characteristics from each other. For quality education, this process should be designed and planned to be efficient for children. For Maria Montessori, early childhood is a critical period. During this period, children discover and rediscover the world and themselves. For Montessori, movements in nature play an essential role in education because children let them use it in real life instead of just using it. This education is vital to give children the opportunity to learn through experience (Gürol, 2014; Misheva, 2020; Oğuz ve Köksal Akyol, 2006; Taşkın, 2020). Piaget also argues that children think differently from adults. According to him, children and adults are not equal. The more the children share the same environment and establish relationships with people, the more solid personalities they develop. Thus, peer and adult-child interactions are critical factors shaping personality (Devries, 1997; Gürol, 2014; Taşkın, 2020). Vygotsky talks about the concept of sociability when it comes to learning. What peers and adults do or teach affects children's mental development. Vygotsky maintains that good learning promotes development. To him, learning and development are related to every moment of

a child's life. Learning is not development, but it is the organized learning outcomes of development (Abtahi, 2018; Gürol, 2014; Taşkın, 2020). During this period, children have the potential to receive most mental stimuli (Poyraz & Dere Çiftçi, 2011). Therefore, proper preschool education is critical for them. We should also give moral education to preschoolers to preserve the future of our country. In fact, investing in preschool education is an important building block for the future of a country (Gülaçtı & Tümkaya, 2014; Güven & Efe Azkeskin, 2020; Katrancı, 2020; Kuru, 2020; Poyraz & Dere Çiftçi, 2011). Each new information forms the basis of the next level of knowledge. Therefore, the higher the quality of preschool education, the more likely the children are to gravitate towards that quality (Alan, 2019; Gülaçtı & Tümkaya, 2014; Güven & Efe Azkeskin, Katrancı, 2020; Kuru, 2020).

Preschool education in Turkey dates back to the Ottoman Period. Before the Republic, minorities were the first to conduct activities related to preschool education. There were Sıbyan Mekteps (primary schools) in the Ottoman era. The studies of scholars, such as Pestalozzi, Frobel, and Montessori, have also shaped preschool education in Turkey. Kindergartens in the Ottoman Empire suffered from a shortage of teachers. In 1915, Nizamname (Regulation) was introduced to focus on preschool education for the first time in the Ottoman Empire. In the Republican era, governments made budget cuts, and therefore, some kindergartens were closed down. However, daycare centers were opened. National Education Councils introduced articles about preschools, curricula, and children. In 1962, the Kindergartens and Classes Regulations were introduced, and Child Development and Education departments were opened. A Pre-School Education Unit was established in 1977, and a General Directorate for Pre-School Education was established in 1992 (Akcan, 2018; Altay et al., 2011; Çelik & Gündoğdu, 2010; Deretarla Gül, 2015; Emen & Aslan, 2018; Oktay, 2013; Türk, 2011).

Preschool education curricula help children know themselves. Self-knowledge brings with it self-acceptance. Preschool education curricula allow children to communicate and play games, that is, to socialize. They help them learn about different cultures and develop linguistic, movement, and thinking skills. They involve not only children and teachers but also parents. Planning of parental involvement is critical for preschool education. Preschool education curricula focus on personal differences and encourage children to discover themselves and access information independently. With curricula, children achieve learning outcomes related to the fields of Turkish, art, drama, music, movement, games, science, mathematics, literacy, and field trips (Çelik & Daşcan, 2019; Köksal et al., 2016; Ministry of National Education, 2013; Senemoğlu, 1994).

Preschool education curricula do not address end-of-year shows. Therefore, it is unclear how those shows should be held. The goal of preschool education cur-

ricula is to ensure that students acquire learning outcomes. It is generally up to preschool teachers and school administrators whether to hold end-of-year shows. Preschoolers put on performances, such as end-of-year shows and stage acts. These activities are held at the end of the year or the end of the semester. Children rehearse for those activities during the semester. Teachers determine and plan this preparation process. Afterward, children perform those activities. Parents are for those activities, but most teachers are against them (İşbilen, 2006). Bekir and Aydın (2018) argue that the purpose of preschool activities is to please parents because they want to see their children perform on stage without considering whether their children enjoy those activities or whether those activities appeal to their development. Therefore, such shows may negatively affect the development of children. İşbilen (2006) maintains that children should not be forced to do too many rehearsals for year-end shows because they cause stress in them. Such rehearsals cause boredom in children. Toran and Toran (2019) state that children who are forced to participate in year-end shows feel stress and anxiety, negatively affecting their lives.

The Convention on the Rights of the Child was adopted by the United Nations General Assembly on 20 November 1989 and published in the Official Gazette No. 22184 on 27 January 1995 in Turkey. The purpose of the Convention is to protect children against maltreatment, abuse, and neglect within the framework of universal standards and principles by providing them with the opportunity to exercise their rights and freedoms for growth and development (Akyüz, 2015; Özasan & Gültekin Akduman, 2020). States must take all necessary measures to protect children against all risks. The principle of asking children for their opinions is critical for the interpretation and implementation of all articles of the Convention. According to this principle, all children should express themselves freely on matters that concern them. In other words, they should be able to actively participate in decision-making processes. Due attention should be paid to children's opinions depending on their age and maturity (Özasan & Gültekin Akduman, 2020). According to the Convention, year-end shows violate children's rights because some children take part in them even though they do not volunteer.

There is limited research on year-end shows. İşbilen (2006) focused on teachers' and parents' views of year-end shows and their impact on children's anxiety levels. Bekir and Aydın (2018) determined what parents expected of preschool year-end shows. Toran and Toran (2019) investigated what children experienced during rehearsals for year-end shows and what teachers went through during the process. However, there is no research on preservice teachers' views of year-end shows. Therefore, this study looked into preservice teachers' views of year-end shows. We think that our results will contribute to the literature.

METHOD

This section addressed the research model, study group, data collection tools, data collection process, data analysis, reliability, validity, and ethical considerations.

Research Model

This study adopted a basic qualitative research design to better understand participants' perceptions and attitudes and unveil related processes (Glesne, 2012). The basic qualitative research method, which examines how people interpret their lives and build their world, is used frequently in educational research. The difference between basic qualitative research and other research methods is that it focuses on uncovering and interpreting the meaning people attach to an event or phenomenon. Researchers who employ basic qualitative research designs prepare questions beforehand and pose them to participants during data collection. They generally collect data through interviews, observations, and document analysis (Merriam & Tisdell, 2015). In this context, this study adopted a basic qualitative research design because it focused on what preservice teachers thought about preschool year-end shows.

Study Group

The sample consisted of 20 fourth-year students (17 women and three men) from the department of preschool teaching of a public university in the city center of one of the metropolitans in the Black Sea region in Turkey in the spring semester of the 2020-2021 academic year. Participants were recruited using purposive criterion sampling. Fourth-year students were the sample of choice because they will step into professional life soon and conduct activities related to year-end shows in their schools.

Data Collection Tools

The data were collected through interviews, a qualitative data collection method. An interview involves at least two people communicating verbally to collect data through predetermined research questions that are posed by the interviewer and answered by the interviewee (Büyüköztürk et al., 2008). The researchers developed a semi-structured interview questionnaire based on a literature review. They consulted two experts for the intelligibility and relevance of the interview questions and then finalized the questionnaire based on their feedback.

Data Collection

Participants were interviewed on the phone due to the pandemic. The researchers sought permission to record the interviews. They recorded all interviews to avoid missing data. All participants felt comfortable during the interviews because they attended them from home. Each interview lasted 15-20 minutes. Before data collection, the researchers informed each participant about the research purpose and procedure. Afterward, they scheduled the interviews at the convenience of the participants.

Data Analysis

The data were collected through phone interviews due to the pandemic and then analyzed using content analysis, which is used to reach the concepts that explain data and the relationships between those concepts (Yıldırım & Şimşek, 2018).

All interviews were recorded to avoid missing data and to ensure reliability. All interviews were transcribed and then analyzed using content analysis in four stages (Yıldırım & Şimşek, 2018). First, all data were reviewed. Second, similar statements were identified. Third, themes were developed. Fourth, the codes and themes were organized, and the findings were defined and interpreted. In thematic coding, the data were sorted in relation to meaning (Yıldırım & Şimşek, 2018). For analysis, each participant was assigned a letter and a number (P1, P2, P3, P4, ... P20). Lastly, the codes and themes were sorted and presented in reference to the findings.

Validity, Reliability, and Ethical Considerations

A qualitative study should provide credibility, transferability, consistency, and confirmability criteria for validity and reliability (Yıldırım & Şimşek, 2018). First, the researchers contacted all participants and informed them about the research purpose and procedure. Second, they scheduled the interviews at their convenience. Before the interviews, they informed them about the research purpose and procedure in more detail. The researchers also told them that the data would be used only for scientific purposes and would not be shared with third parties and that their identities would remain confidential. In this way, the researchers intended to get to know the participants better and develop rapport with them to ensure that they would not have any reservations about the interviews and not keep information to themselves for confidentiality reasons.

Credibility is about whether data are collected under similar conditions and coded consistently and whether there is a relationship between data and findings (Yıldırım & Şimşek, 2018). The present study used expert review and participant

confirmation methods to increase credibility. The researchers sent the interview questions to an expert and asked her to examine the research from various perspectives. After each interview, the researchers read the interviewee's answers aloud and asked them to confirm their responses. Detailed description and purposive criterion sampling methods were used for transferability. Direct quotations were used to provide an accurate and coherent picture of participants' views and to allow readers to analyze and interpret the findings easily. The researchers asked all participants the same questions and recorded all interviews for consistency. All researchers evaluated the data together.

Ethics Committee Approval (There is no requirement of Ethics Committee Approval for review articles)

Ethics committee approval was received for this study from Ondokuz Mayıs University.

The Title of The Ethics Committee: Social and Human Sciences Research Ethics Committee of Ondokuz Mayıs University

Approval Date: 30.04.2021

Ethics Document's Number: 2021/407

FINDINGS

This section focused on the interviews and yielded five themes: (1) reasons for year-end shows, (2) necessity of year-end shows, (3) effect of year-end shows on child development, (4) content of year-end shows, and (5) replacement of year-end shows.

Results regarding why preschool year-end shows are held

Participants' views of the reasons for year-end shows were grouped under the themes of "culture," "family," "child," "teacher," and "school." Participants noted that year-end shows were held as part of a culture to please parents, to support preschoolers' development, teach students to take responsibility and to entertain them. Participants added that year-end shows were held also because teachers wanted to prove themselves and make a name for their schools. One of the participants (P1) stated that year-end shows continued to be held because they turned into a tradition. Another participant (P5) remarked that year-end shows were held to teach preschoolers to take responsibility and collaborate. Another participant (P3) views year-end shows as activities conducted to entertain preschoolers, while two parti-

participants (P7 and P11) viewed them as a way of helping preschoolers develop skills. Some participants noted that year-end shows were held because teachers wanted to prove themselves. For example, one of the participants (P2) stated, “*Teachers focus on the result, not on the process, so that’s why they come up with end-year shows. It’s like they want to show the kids that they did something for them, like see, you got here, you had fun playing games, and now it’s over, type of thing.*” With this statement, she emphasized that teachers wanted to show that they kept themselves busy preparing activities for their students to create something nice for them. Participants remarked that schools organized year-end shows to attract more students and to please high-maintenance parents who would love to see they got what they paid for. Participants also added that parents liked talking about such things as they were kind of ostentatious people. For example, two participants stated (P9 and P14):

“To attract more students, I guess. Our school organizes such events to make a strong impression on parents because people like that kind of stuff, like children all dressed up with cute clothes and having fun, and the whole school decorated and all; it’s all about attracting parents’ attention.” (P9)

“For example, parents like it better when schools hold events. They take that into account when they choose which school to send their kids to, so year-end shows have that kind of function. Events and activities appeal to parents, and they choose schools accordingly. So, schools hold such events for publicity because parents care about that kind of stuff.” (P14)

Most participants stated that the primary purpose of year-end shows was to please and entertain parents. For example, one of the participants (P13) noted, “*I mean, we can say that year-end shows are held to put on a show for parents. I think it’s all there’s to them.*” With this statement, the participant remarked that year-end shows were held to make an impression on parents. Similarly, another participant (P16) noted that year-end shows were held to put on a show for parents rather than letting children enjoy themselves. Another participant (P17) added that the primary purpose of year-end shows was to make parents happy because they wanted to watch their children perform on stage and see what they could and could not do. In fact, parents compare their children to others and think like “*My kid is better than others.*”

Results regarding why it is necessary to hold year-end shows

Most participants (n=17) believed that year-end shows were unnecessary. Only three participants stated that year-end shows were necessary because they believed that children enjoyed them. They noted that children got tired and bored throughout the year, and therefore, year-end shows provided them with the opportunity

to enjoy their time. They emphasized that year-end shows were necessary because they believed they helped children develop skills. They added that year-end shows helped parents and children get to know one another and form bonds. One of the participants (P18) believed that preschoolers should definitely attend year-end shows before graduation because such shows could have a long-lasting impression and turn into lovely memories worth cherishing.

One of the participants who believed that year-end shows were unnecessary (P2) stated that such shows were result-oriented but that preschool curricula should focus on processes. Most participants noted that year-end shows did not help preschoolers develop skills at all because such shows were based on memorization. In fact, they added that such shows wasted preschoolers' time because they were mostly age-inappropriate shows held only to please parents. For example, P8 stated,

"Parents want to see something nice, but I don't think they care whether year-end shows are appropriate to their kids' age and developmental levels. I mean, most year-end shows are not the kind of shows preschoolers are supposed to participate in. I think they are not appropriate to their developmental levels. For example, they come up with shows for adults, like staging war scenes or reciting poems, to say the least. But what the kids do is just recite poems without feeling what those poems actually mean. They just memorize them and recite them before their parents. I don't think they do much good to the kids." (P8)

According to participants, year-end shows are not appropriate for preschoolers because parents and teachers force them to participate in long and tedious rehearsals without considering the fact that they already have concentration problems. Therefore, year-end shows fail to help preschoolers achieve learning outcomes. They also added that year-end shows were a waste of money because parents have to buy costumes, which is an extra burden on their shoulders. Two participants (P3 and P10) noted that only volunteers should participate in year-end shows and that parents and teachers should take children's wants and ideas into account when designing the year-end shows. Two participants (P2 and P7) remarked that parental involvement was necessary for year-end shows. For example, P17 stated:

"I don't think year-end shows are necessary because, as the name implies, they are just shows; I mean, they are held to show things to others. Like I said, I feel like kids are being used to put on a show for parents and teachers. If we are interested in helping kids achieve some learning outcomes, we can definitely do that in a different way, so I don't think year-end shows are necessary." (P17)

Participants who believed that year-end shows were unnecessary stated that

if year-end shows were to be held, then they should not be “shows” but should be some kind of activities that would not put any pressure on children and would not cause them to feel anxiety. They added that year-end shows should be designed in such a way that children could enjoy their time playing their favorite games and performing their favorite activities freely without having to stick to choreographies.

Results regarding the Effects of Year-End Shows on Child Development

Participants’ views of the effects of year-end shows on child development were grouped under two themes: positive and negative. All participants (n=20) stated that year-end shows had both positive and negative effects on children.

Participants noted that year-end shows helped preschoolers develop social, emotional, psychomotor, cognitive, and leadership skills, build self-esteem and self-confidence, engage in teamwork, express themselves freely, and develop a sense of responsibility. Two participants (P1 and P3) remarked that year-end shows promoted collaboration and socialization because they provided preschoolers with the opportunity to spend time together, sharing and forming bonds, and thus, develop social and emotional skills. Participants stated that parents should also be involved in year-end shows so that preschoolers could meet other parents and talk to them, thus developing communication and socioemotional skills. One of the participants (P5) noted that year-end shows helped preschoolers develop a sense of responsibility and take pleasure in achieving something. According to participants, year-end shows with dances and active events help preschoolers develop psychomotor skills. They added that year-end shows should also include matching or grouping activities to promote cognitive development because they would encourage preschoolers to focus on tasks and learn new things. One of the participants (P20) noted that fun year-end shows would turn into pleasant memories that would motivate preschoolers for the following year.

Participants stated that year-end shows had numerous adverse effects on preschoolers. Such shows include monotonous movements; some children are forced to participate; too many people watch the shows; children who fail to perform well enough are pushed into the background; shy and withdrawn children are forced to perform on stage; rehearsals are too long; parents pressure their children into participating; year-end shows do not promote creativity; children lose concentration when performing; some children have difficulty performing the tasks to which they are assigned. Participants focused primarily on forced participation and feeling bad for being unable to perform tasks. One of the participants (P12) stated:

“The kids are pressured into tasks, but they may not want to do them or may

not want to be in that situation. They may feel uncomfortable as they are forced to perform stuff to put on a show for others. But they may forget some things. So, I think it's some sort of imposition. I mean, I think that it is the teachers who want to put on end-year shows. The kids are treated like they have to entertain others. I feel like it's a burden on their shoulders." (P12)

Participants stated that making children do things and forcing them into activities might damage their personality development. They noted that some children might be too shy and withdrawn to speak or perform before other people and that children forced into performing on stage might develop negative attitudes towards the audience. One of the participants (P7) stated:

"They may end up having difficulty expressing themselves and feel anxiety in front of others. This may be the case for shy children." (P7)

One of the participants (P16) noted that some children might forget what they had to say or perform before an audience, adversely affecting their confidence. Another participant (P9) remarked that teachers divided children into two as those who could and could not perform well and put the former in front of the stage and the latter in the background, which might cause children to think like "I just can't do it." Participants, in general, stated that when children could not perform the moves they were assigned to make, it affected their development negatively. Some participants stated:

"For example, some kids are excluded from rehearsals because they just can't do it. So, those kids see their friends in rehearsals and feel bad." (P6)

"Some kids may feel too much anxiety. Some others may forget the poems they are supposed to recite or forget their roles on the stage or get confused and feel bad at that moment, which may damage their confidence, and even cause trauma." (P8)

"Would my teacher get angry at me if I did something wrong? In a way, you cause the kids to withdraw into themselves because they are scared. Let's say the kid forgets his moves and gets scolded by his teachers at the end of the rehearsal. I think this affects his social development negatively." (P9)

"If the kid cannot make the moves and cannot keep up with others, he may feel bad. If he forgets his moves and cannot do them, he feels bad and excluded." (P15)

One of the participants (P17) stated that teachers did not ask children for their opinions before deciding on shows, causing reluctance and anxiety in children. Participants noted that teachers and students could not achieve their teaching and

learning outcomes and felt stressed because rehearsals took too much time. One of the participants (P2) expressed this as follows: *“Kids sometimes cannot perform the tasks they are assigned to, I mean, their development level doesn’t allow that. Then they think they messed it up and so feel socially and emotionally worn out.”* One of the participants (P17) gave an example from a show he watched: *“One of the kids didn’t want to perform while on stage and started crying. He may have been embarrassed or scared. But he was on stage until the show was over. That kid is going to remember that for the rest of his life.”*

All participants remarked that year-end shows should be designed according to children’s interests and wishes, and that teachers and school administrators should ensure that the children who participate in year-end shows are not bored or afraid of making mistakes. They noted that children should be allowed to do whatever they wanted during year-end shows and that rehearsals should be designed as “play settings” where children would not feel pressured or stressed.

Results regarding what kind of content year-end shows should have

Participants were in agreement about the content of year-end shows. They stated that year-end shows should be based on games and voluntary participation and designed according to children’s developmental levels. They added that parents should be informed about the content and encouraged to participate in the shows. Some quotes from participants are as follows:

“I think year-end shows should be based on games because children love games. Those games should be appropriate to children’s age and developmental stages. Games should be simple because children should not be nervous about whether they can accomplish them.” (P8)

“Children would feel more comfortable with gamified shows appealing to their development. Instead of trying to prove themselves, they can participate in those shows like they are playing games. I think those kinds of shows would be much more productive.” (P12)

“I think that end-year shows should be designed in a way that children feel comfortable and free. Children should play their favorite games.” (P15)

“I think that end-year shows should consist of activities where children can do whatever they want, like dancing and whatnot, instead of performing choreographies.” (P9)

“End-year shows should focus on children’s wishes and interests and consist of

activities that promote development in different areas.” (P5)

One of the participants (P17) stated that end-year shows should have content that allowed children to improvise and do whatever they wanted instead of having to perform standardized moves. Another participant (P19) also noted that the content should be “unconstrained” to allow children to play their favorite games during end-year shows. Another participant (P20) also remarked that end-year shows should promote improvisation and participation. Participants added that end-year show activities should allow teachers to observe children’s development. One of the participants (P8) stated that end-year shows should have content that appealed to children’s wishes and interests. They should allow children to have fun instead of making them feel stressed. Children who do not want to participate in end-year shows should not be forced; but instead, they should be assigned different tasks. Participants also addressed the issue of clothes. Four participants (P6, P9, P13, and P15) emphasized that children should be allowed to wear whatever they wanted to wear to the year-end shows. They remarked that making children wear clothes and accessories might have an adverse effect on them. Participants believed that dressing children up as if it was a special day was wrong. They added that children should wear whatever they would like to wear.

Results regarding what can replace year-end shows

Participants stated that exhibitions, fairs, picnics, festivals, competitions, group activities, and excursions could replace year-end shows. They noted that parents and children could take photographs and make portfolio presentations. They emphasized that end-year activities should also involve parents and allow children to have fun and develop various skills. They remarked that portfolio presentations allowed both children and parents to monitor progress. They added that year-end shows that required rehearsals should be replaced by fairs where both children and their parents could take part in, such as selling things. They stated that children and their parents could donate the money. Participants noted that year-end shows should be replaced by picnics, which would make children happier. Lastly, participants added that children should be played their favorite songs and be allowed to do whatever they wanted to have fun. The following are direct quotes from two participants (P9 and P8):

“Children like doing their favorite things, which affects their socioemotional development positively. Besides, they would not feel any worry or anxiety, like ‘would somebody get angry at me if I did something wrong?’ because they would know what was expected of them.” (P9)

“For example, parents can bake cakes with their kids and bring them over and

serve them or sell them to others.” (P8)

DISCUSSION, CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

This study investigated preschool teachers' views of year-end shows. According to participants, year-end shows are just habits performed to please parents instead of letting children have fun. Children sometimes have difficulty performing choreography, while teachers make sure that everything goes smoothly. Bekir and Aydın (2018) also reported that schools held year-end shows to please parents because they expected their children to perform on stage at the end of the school year. The researchers noted that parents had no idea what their children went through during rehearsals and shows. They also added that year-end shows did not appeal to children's development and that teachers adopted the motto of “the show must go on” no matter what children thought and felt. They concluded that year-end shows should be replaced by festivals in which both parents and children could actively participate.

Participants made similar comments about whether or not year-end shows were necessary. Seventeen participants think that year-end shows are unnecessary because they believe that they do not contribute to children's development and make them memorize things. According to participants, children have difficulty getting along with long rehearsals because they have a short concentration span. In addition, they are bored because some year-end shows are too long. Moreover, year-end shows are a waste of money because parents are forced to buy costumes for their children. Therefore, they think that year-end shows are unnecessary. In İşbilen (2006), none of the teachers stated that year-end shows were necessary.

Participants noted that year-end shows had both positive and negative effects on children's development. Year-end shows help children develop social, emotional, psychomotor, leadership, and cognitive skills. They encourage them to socialize and express themselves. Love is the most basic need of every child. Socialization is also critical for every child. The preschool period has critical stages. During this period, any trauma can have long-term consequences (Orçan Kaçan, 2015; Şahin, 2020). Children learn social values and become involved in life at school. School, schoolmates, and teachers are essential for socioemotional development. It is crucial for the entrepreneurship of children aged 3-6. Penalties and hindered behaviors in this period negatively affect children's entrepreneurship (Arslan, 2020; Sezer, 2014; Şahin, 2020). If a child cannot perform well during rehearsals, his teacher and parents may scold him or pressure him into practicing harder, which may have long-term adverse consequences. Our participants stated that forcing children to perform well during rehearsals or shows negatively impacted them. If teachers fail to choose age- and level-appropriate activities for end-year shows, children

may have difficulty keeping up with rehearsals. In addition, children who make mistakes feel less confident. Given that children have a short concentration span, they have difficulty keeping up with rehearsals and forget their choreographies or lines on stage. Therefore, they may feel embarrassed because their friends and the audience might make fun of them, adversely affecting their self-confidence. Such children may feel stressed and nervous and become withdrawn individuals who shy away from performing in public or before an audience. İşbilen (2006) also reported that children spent too much time rehearsing for end-year shows. Teachers also felt tired and had a hard time achieving teaching outcomes. Children were also affected negatively. Some children even developed phobias. Teachers stated that end-year shows should not be mandatory and that if they were to be held, they should be designed properly.

Participants noted that rehearsals were a waste of time for children because they took too long and prevented students from achieving the learning outcomes they were supposed to achieve during lectures. Participants remarked that they already got their students to perform various activities to help them attain learning outcomes. Therefore, they believed that rehearsals or end-year shows were unnecessary. They concluded that end-year shows were unproductive because they took too much time. Toran and Toran (2019) also reported that children encountered some problems during rehearsals for end-year shows. According to Toran and Toran (2019), students are forced to participate in end-year shows, fall behind in their studies because of rehearsals, and experience stress during shows because they are afraid of performing on stage in front of an audience. Consequently, all this process has a negative impact on children.

Participants remarked that year-end shows should be gamified. To them, children should be allowed to wear and do whatever they want to enjoy themselves during rehearsals and shows without feeling stress and anxiety. They believe that they should provide both parents and children with a fun environment where they can enjoy themselves. In this way, children can develop various skills. According to Puskás and Andersson (2017), preschool teachers have to introduce culture to children through child-centered activities appealing to children's needs and expectations. According to our participants, teachers and school administrators should provide a comfortable setting and design end-year shows that appeal to children and promote improvisation because such shows can be lovely memories worth remembering. Games promote children's development and encourage them to communicate with their mates, helping them develop social skills (Ayan & Memiş, 2012; Sezer, 2014; Şen, 2020). Numerous researchers emphasize the importance of games for children. Ulutaş (2011) maintains that games help children develop various skills and express themselves. Gündüz et al. (2017) argue that games help children build self-confidence, express themselves, and develop social and leader-

ship skills and a sense of responsibility.

Participants also talked about clothes. They stated that buying costumes was a waste of money and that dressing up children with fancy clothes for end-year shows might negatively affect them. They noted that children should wear whatever they wanted to wear to end-year shows as if coming to school like any other day. This would prevent them from feeling stressed and nervous. Koç (1993) also supports this finding. He noted that teachers and school administrators should take into account the fact that some parents might have difficulty affording costumes and accessories for end-year shows. Our participants remarked that year-end shows should be replaced by festivals, picnics, fairs, and trips where both parents and children could attend. Parents and children could take pictures and make portfolio presentations. İşbilen (2006) also asserts that year-end shows should be replaced by different activities which would not make children rehearse but let them enjoy themselves. Curzytek (2020) argues that festival-like settings appeal to preschoolers and allow them to adopt positive personality qualities and various skills. He also adds that festival-like settings encourage children to mingle and socialize.

However, Şahin (2013) argues that school culture should be preserved through various activities. He even maintains that children should participate in rehearsals regularly for those activities.

The following are recommendations based on the results:

- Year-end shows should be replaced by games, picnics, or parties where children can feel comfortable and enjoy themselves and parents can also participate. They can also be replaced by portfolio presentations and exhibitions where teachers and parents can monitor children's development.
- Parents should be informed about the content of year-end shows and their impact on children's development.
- Researchers should conduct mixed-design comparative studies on parents, teachers, and school administrators.
- Researchers should investigate children's views of year-end shows because they are the ones who perform those shows on stage.

REFERENCES

- Abtahi, Y. (2018). Vygotsky: A learning theory or atheory of development? For the Learning of Mathematic, 38(1), 23-24.
- Akyüz, E. (2015). Çocuk hukuku çocukların hakları ve korunması. Ankara: Pegem Akademi.
- Aral, N., Kandir, A., & Can Yaşar, M. (2002). Okul öncesi eğitim programı. Ankara: YA-PA.

- Alan, Ü. (2019). Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri. A. Yıldırım Polat (Ed). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 20-48) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Altay, S., İra, N., Ünal Bozcan, E., & Yenil, H. (2011). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze milli eğitim şuralarında okul öncesi eğitimi ve bugünkü durumu. *Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 660-672.
- Akcan, A. (2018). Erken Çocukluk Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi. İ. Ulutaş & S. Demiriz (Eds.) Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 3-31) içinde. Ankara: Pegem Akademi.
- Arslan, Ü. (2020). Okul Öncesi Eğitimde Temel Becerilerin ve Sosyal Davranışların Kazandırılması. G. Haktanır (Ed.). Okul öncesi eğitime giriş (s. 201-226) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık. Ayan, S., & Memiş, U. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Oyun. *Seçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 143-149.
- Bayram, A. (2021). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. V. Sönmez (Ed.). Eğitim bilimine giriş (s. 1-19) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bekir, H. & Aydın, R. (2018). Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitimi Yıl Sonu Eğlencesine İlişkin Beklentileri. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 1(1) , 53-60.
- Biber, K. (2014). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Kapsamı, Önemi ve Temel İlkeleri. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Eds.). Erken çocukluk eğitimi (s. 25-67) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F., (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Curzytek, A. (2020). Carnival as a time of celebration: Rituals in kindergarten. *Humanities and Social Sciences*, 27(1), 7-18.
- Çelik, M., & Gündoğdu, K. (2010). Türkiye'de okulöncesi eğitimin tarihsel gelişimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 172-190.
- Çelik, N., & Daşcan, Ö. (2019). Son değişikliklerle okul öncesi eğitim programı ve etkinlik kitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Demirel, Ö., Kaya, Z. (2020). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. Ö. Demirel, Z. Kaya & K. Kiroğlu (Eds.). Eğitime giriş (s. 1-14) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deretarla Gül, E. (2015). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. G. Haktanır (Ed.). Okul Öncesi eğitime giriş (s. 141-166) içinde. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Devries, R. (1997). Piaget's Social Theory. *Educational Researcher*, 26(2), 4-17. Emen, M., Aslan D. (2018). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. İ. Ulutaş & S. Demiriz (2018). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 76-85) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Glesne, C. (2012). Nitel araştırmaya giriş. (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık. Godwin, L. S. (2020). Strong Women Doing Good Work. *Pensacola Magazine*, 21-23. <http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=91f5b42d-9c07-4e07-8d6c-4ea48cab76a1%40sessionmgr4008>
- Gülaçtı, F., & Tümkaya, S. (2014). Erken çocukluk eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Gündüz, M., Aktepe, V., Uzunoğlu, H., & Gündüz, D. (2017). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklara Eğitimsel Oyunlar Yoluyla Kazandırılan Değerler. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 62-70.
- Gürol, A. (2014). Okul Öncesi Eğitime Temel Olan Görüşler. F. Gülaçtı & S. Tümkaya (Eds.). Erken çocukluk eğitimi (s. 92-106) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Güven, G., Efe Azkeskin, K. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim. İ. H. Diken (Ed). Erken çocukluk eğitimi (s. 1-50) içinde. Ankara: Pegem Akademi yayıncılık.
- İşbilen, B. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan sene sonu gösterilerinin çocuğun kaygı düzeyine etkisinin incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Katranç, M. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi ve Önemi. S. Seven (Ed.). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 1-15) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Koç, Ş. (1993). Ders dışı sportif etkinliklerin anlamlı bir boyutu olarak 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı kutlama programı üzerine. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 4(13), 41-43. Köksal, O., Balaban Dağal, A., & Duman, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of Social Science*, 46, 379-394.
- Kuru, N. (2020). Erken Çocukluk Eğitiminin Tanımı, Kapsamı ve Önemi. G. Haktanır (Ed.). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 9-26) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kurt Gökçeli, F., (2019). Erken Çocukluğun Tanımı, Kapsamı ve Önemi. A. Yıldırım (Ed). Erken çocukluk eğitimine giriş (s. 1-18) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- MEB (2013). Okul öncesi eğitimi programı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Merriam, S. B., & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: a guide to design and implementation* (Fourth Edition). San Fransisco, CA: Jossey Bass.
- Misheva, S. (2020). Cultivation of environmental education by the montessori method. *Proceedings of the International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM*, 20, 693-699.
- Oğuz, V., & Köksal Akyol, A. (2006). Çocuk eğitiminde montessori yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 243-256.
- Oktay, A. (2013). Türkiye'de okul öncesi eğitim. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 151-160.
- Orçan Kaçan, M. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Temel Özellikleri ve Gereksinimleri. G. Haktanır (Ed.). *Okul öncesi eğitime giriş* (s. 79-110) içinde. Ankara: Anı Yayıncılık. Özasan, H. & Gültekin Akduman, G. (2020). Çocuk Hakları Açısından Dezavantajlı Çocukların Değerlendirilmesi. H. Gülay Ogelman (Ed.). *Dezavantajlı çocuklar* (s. 583-600) içinde. Ankara: Eğiten Kitap.
- Poyraz, H., & Dere Çiftçi, H. (2011). Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Puskás, T. & Andersson, A. (2017). "Why do we celebrate ...?" filling traditions with meaning in an ethnically diverse swedish preschool. *IJEC* 49, 21-37.
- Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21-30.
- Senemoğlu, N. (2020). Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Anı Yayıncılık Seven, S. (2020). *Erken çocukluk eğitimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Sezer, T. (2014). Okul Öncesi Çocuğunun Temel Özellikleri ve Gereksinimleri. F. Gülaçtı & S. Tümkiye (Eds.). *Erken çocukluk eğitimi* (s. 207-247) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahin, D. (2020). 0-6 Yaş Arası Çocukların Temel Gelişim Özellikleri: Fiziksel ve Sosyal Duyuşsal Gelişim. İ. Diken (Ed.). *Erken çocukluk eğitimi* (s. 168-204) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahin, B.K., Sak, R., & Şahin, İ.T. (2013). Parents' views about preschool education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 89, 288-292.
- Şen, M. (2020). Erken Çocukluk Eğitiminde Oyun ve Önemi. İ. Diken (Ed.). *Erken çocukluk eğitimi* (s. 398- 421) içinde. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şimşek, S. (2020). Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar. N. Saylan (Ed.). *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 1-17). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Taşkın, N. (2020). Erken Çocukluk Eğitimine Temel Olan Bazı Görüşler. G. Haktanır (Ed.). *Erken çocukluk eğitimine giriş* (s. 55-74) içinde. Ankara: Anı yayıncılık.
- Toran, M., Toran, Ş. (2019). Çocukluğun PR Aracı Olarak İnşası: Yılsonu Gösterileri. 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresinde sunulmuştur. Kars, Türkiye.
- Türk, İ. (2011). Osmanlı Devleti'nde okul öncesi eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(192), 160-173.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (6), 232-242.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018) *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, F. (2017). Eğitime ilişkin temel kavramlar, F. Susar Kırmızı & N. Duban (Eds.). *Eğitim bilimine giriş* (s. 1-27) içinde. Ankara: Anı yayıncılık.
- Williams, M. K. (2017). John Dewey in the 21st Century. *Journal of Inquiry & Action in Education*, 9(1), 91-102.

